

Pred volitvami

Spet hodimo mimo plakatov, s katerih milo zrejo v nas velike glave. Prebiramo plemenite misli in razvozlavamo kratice strank. Razmišljamo, če bi šli sploh volit in koga bi izbrali. Vprašamo se, le kdo nam jih ponuja in s čim so se izkazali doslej. Potem pomislimo na volilne obljube sedanjih politikov. Spremljamo njihove razprave, poslušamo poulične debate...

Potem zamahnemo z roko in se predamo: eni gremo na volišče in pač nekaj obkrožimo, drugi pozabimo na volitve.

In to je narobe. Kajti s tem se odpovemo demokraciji (grški izraz za ljudsko oblast) in tlakujemo pot diktaturi (oblast s silo, brez spoštovanja zakonov). Demokracija je namreč mogoča samo v družbi, ki je sestavljena iz državljanov. Državljan je samo tisti človek, ki je političen. Če ni, je ovca, uboga para. Njegov svet se neha na pragu njegove hiše. Skozi špranjo v vratih opazuje dogajanje zunaj. Ne izkoristi možnosti, da bi sodeloval pri razvoju skupnosti, pri uresničevanju načela dobrega. Benti nad politiki, nad tistimi ljudmi, ki jim je prepustil, da vladajo v njegovem imenu. Politiko čuti kot nasilje nad sabo.

Ve, da bi moralo vodstvo družbe usmerjati medsebojne odnose ljudi k dobremu in proč od slabega. A kaj je dobro, etično, za vso družbo? Je isto kot dobro za posameznika? Ne vedno. Skupni interes je pogosto nasproten osebnemu interesu. Politik mora osebni interes podrediti skupnemu. Torej kako lahko taki, ki se odpovedujejo sodelovanju v politiki, zahtevajo od drugih, da zastopajo skupni interes in se odpovedo lastnemu interesu?

To ni vabilo na volišče. Volitve so le trenutek, ko se živo zavemo, da smo zaupali drugim. Naj bo tudi trenutek, ko začnemo budno spremljati njihovo ravnanje. Ne bodimo psi, ki lajajo za karavano, raje skočimo v sedlo. Visoko na kameljem hrbtu vidimo dlje. Opazovali bomo, kam nas pelje prva kamela. Pazili, da ne pobežlja.

Volitve so trenutek, v katerem se politiki najbolj sklonijo k ljudstvu. Rabijo ga, rabijo na najnižji ravni, kot rabi moški žensko, da mu opere spodnjice. Potem pozabijo na ljudstvo, zaverovani vase so prepričani, da delajo prav in ni jim ljubo gledanje pod prste. Poslušni so bolj strankarskim voditeljem. Tako zlorabijo zaupanje volilcev, prelomijo dane obljube.

Prepustiti politiko takim, ki so je vajeni, je udobno, a pelje v zlo. Demokracija, torej vključenost vseh v politiko, je težja a omogoča civilizacijo.

Nada Kozina

ARTES

NEPREMIČNINE d.o.o.

Obala 13, PORTOROŽ
05/674-82-02

PROMET Z NEPREMIČNINAMI
www.artes-nepremicnine.si

Ordinaria
Trattoria Café Bar

IZ VSEBINE:

- ☛ Volilna priloga 2004
- ☛ Občina Piran v septembru
- ☛ Portoroška igralnica mora postati zopet portoroška
- ☛ Novi prostorski načrti, manifestacija ničevosti

Za lepši jutri

V zadnjem času smo v piranski občini priče premnogim aktivnostim. Obilo turističnih prireditev se je pomešalo z resnimi vprašanji nadaljnega razvoja naše občine, kar je utelešeno v procesu sprejemanja lokacijskih načrtov. Razpravljanje o teh načrtih je bilo tempirano, ko je bilo nad 30 stopinj in so zato vsi bili tečni: eni bi se kopali, drugi hladili s špricerji, tretji šli počivat. »Kažin« je ustrezal času. Kako v takšnih razmerah izluščiti bistveno in stvari razumeti tako, da bi lahko razsodili, kaj bi bilo za naš jutri najbolj prav?

Ampak - kaj pa je prav, kaj je tisto, kar bi bilo potrebno in komu?

Pogovarjamo se o velikosti marine pred Piranom (ti moj bog!), številu nadstropij tega ali onega novega hotela, ali bosta dovolj tri ali štiri krožišča skozi Portorož, ali to bajto sem, ali tja, ali smo z razširitvijo marine Portorož že v zaščitenem področju Seče ali ne, ali, ali.

Pogovarjamo se o konkretnih in korenitih spremembah in predelavah, ne da bi imeli v rokah en sam samcat resen inštrumentarij, s katerim bi lahko vsaj približno vedeli, v katero smer jadramo in kaj nas tam čaka. Spremembe, o katerih govorimo, v resnici niso zidanja in rušenja, prestavljanja in prezidave, pač pa spreminjanje življenjskega okolja in sloga, torej bodočega življenja samega. Spreminjanje spominov, zavesti, tistega, kar smo stoletja imeli za prikupno in lepo. Tistega zaradi česa je sem prihajalo na milijone ljudi, tistega, kar je navduševalo in izvajljalo vzdihljaje. Nenazadnje tistega, kar je do sedaj še kar v redu »delovalo«. Zato je za take posege potrebno, pošteno in korektno, postoriti precej več, kakor le razgrniti neke načrte in pričakovati, da jih drugi sprejmejo, pa četudi bi bili ti načrti popolni in odlični.

Zakaj se ljudje bojijo ponujenih posegov

Povedano drugače, ni problem v obsegu posegov, pač pa v nejasnosti namenov – od tod izvira strah ljudi, domačinov. Zanj obstajajo upravičeni, mnogi, tehtni in različni vzroki. Če se bodo veliki posegi pokazali za neustrezne, bodo investitorji vzeli svoje

kovčke z denarjem in odšli drugam, politiki bodo zamenjali stolčke, posledice bodo čutili le in samo eni - domačini, tisti, ki jim bodo nedomišljeni posegi ostali in s katerimi bodo morali živeti za vedno.

Zato je razumljivo in odgovorno, da nam, ki smo tu doma, ni vseeno. In to dejstvo

je za vse, ki si želimo boljšega jutri, tako za naložbenike, kakor za upravljavce tega prostora, goste in domačine najdragocenejše spoznanje. In če ga bodo odgovorni za nadaljnji razvoj naše občine znali razumeti in ustrezno umestiti v konkretne projekte in prizadevanja, ne bo nikomur potrebno kdaj kasneje zardevati.

Naš prostor ima tri značilnosti, ki jih ne srečamo nikjer drugje v Sloveniji. In ker načrtovalci in razni strategji praviloma niso od tod, preprosto ne razumejo in posledično ne upoštevajo ene, dveh ali celo vseh treh značilnosti, ki so: da tod, na mediteranskem prostoru, živijo posebni ljudje – mediteranci, mešanica romansko slovanske kulture in da imajo ta prostor, ki so ga postopoma gradili in kjer živijo že stoletja, neizmerno radi. To so ljudje, ki jim je vrednota tudi opazovanje

sončnega zatona, nasmeh človeku, igranje briškule, posedanje s prijatelji ob dobri kavi ali dobrem vinu v betoli, sprehodi ob morju, zapravljen dan za eno samo menulo, v prepevanju »ošterija numero uno ...«, v glasnem sporazumevanju na ulici in podobno. Njim je življenje barvito, nekaj lepega, zabavnega, malo neurejenega, inproviziranega. Daleč od tega, da je potrebno vse predvideti, urediti, uskladiti, osmisliti, zaračunati. Zaupajo in spoštujejo morje in burjo. Vedo, zakaj sta ulica in hiše iz pravega kamna. Smisel življenja ne vidijo le in samo v neprestanem pehanju za denarjem. Tisočletje so gradili mesto, dokler le to ni postalo eno najprivlačnejših in na to so upravičeno ponosni. Ne razumejo, zakaj ga sedaj neki drugi ljudje, ki ga nikoli niso gradili in nikoli tu živeli, ga nikoli razumeli, želijo spreminjati. V čigavem imenu? Samo oni lahko zagotovijo, da bo čarobnost tega prostora, ki na prvem mestu pomeni način življenja, ohranjena. Če bo iz tega prostora izrinjena mediteranska kultura bivanja, bo Piran kmalu dobil lifte, nebotalnike, steklena pročelja, supermerkatorje in še marsikaj drugega, kar nima z mediteranom nič skupnega. In tedaj Piran ali Portorož ne bosta več vredna ogleda ali počitnic.

Kako lahko v razvojnih projektih zagotovimo, da se kaj takega ne bi zgodilo? Kako naj domačine ne bo strah, da se njihovim mestom in okolju ne zgodi kaj hudega, nepopravljivega? Samo z njihovo popolno in dejansko vključitvijo v vse faze projektov in odločanja o nadaljnjem razvoju njihovega življenjskega prostora.

Sime

• Naj ne bo bogastvo, ki presega naravne potrebe, v naših očeh nič koristnejše od vode, ki priteka v bazen, napolnjen do roba.

(Alain de Botton: Utehe filozofije)

**Tiranija kapitala za profit
šefov Evrope.**

Grafit v Ljubljani

Nikoli končana zgodba Belokriške

Zgodba o Belokriški cesti po slemenu hriba, ki se vzpenja nad Portorožem, je predolga, da bi jo lahko povedali v eni sapi. Prebivalci Belega Križa najboljše vedo, kako dolgo že pričakujejo, prosijo, moledujejo, zahtevajo od menjavajočih se lokalnih oblastnikov ureditev te njihove nesrečne poti. Vsi po vrsti sveto obljublajo ureditev te stare ceste za Piran, kar seveda kot prioriteto uvrščajo tudi v svoje volilne programe, katerim nekateri mogoče celo verjamejo, kajti upanje je zadnje, ki ugasne.

Ljudje pač vedo, da **Belokriška** ni prav varna cesta, zato so previdni, včasih pa se žal primeri tudi kakšna hujša nesreča in takrat se **Belokrižani** ogorčeni dvignejo ter od oblasti zahtevajo, da kaj od obljubljenega tudi uresniči. Pred nekaj leti, ko jo je v prometni nesreči grdo skupil domačin, je občinska oblast, da bi pomirila duhove krajanov, hitro odprla mošnjček in odpravila nekaj najnevarnejših točk na cesti (poskrbela je celo za prehod za pešce v bližini križa, kar prej, menda – po trditvah pristojnih - iz povsem formalističnih razlogov, nikakor ni bilo mogoče narediti), lansko poletje – po dolgih letih prošnji in čakanja – pa je odštela kakšnih 24 milijonov za ureditev pločnika in javne razsvetljave na zgornjem delu ceste. Belokrižanom se je najbrž zasvetil žarek upanja, da se njihovi cesti vendarle obetajo boljši časi (še posebej potem, ko je županja izjavila, da je celovita prenova **Belokriške** samo prestavljena do zaključka gradnje garažne hiše pri pokopališču), dokler niso

letošnjega junija iz medijev izvedeli, da je cesta prešla v upravljanje republiške Direkcije za ceste, ki naj bi odtlej postala pravi naslov za prošnje (in ogorčenje) krajanov. Novi svet portoroške krajevne skupnosti je pri piranski občinski upravi protestiral, ker naj bi **Belokriško cesto** brez vednosti in soglasja krajanov oddala v upravljanje Ministrstvu za promet oziroma njegovi pristojni direkciji, tej pa je naslovil zahtevo, naj sporoči, kaj bo z nadaljnjim komunalnim opremljanjem ceste. Občinski Urad za gospodarske dejavnosti in turizem pa je Krajevni skupnosti Portorož sporočil, da občina **Belokriške ceste** ni sama predala, temveč je tako sklenila slovenska vlada, ki je prekategorizirala nekatere cestne dele. Tako je občinsko cesto **Valeta - Belokriška cesta - Bernardin** uvrstila med državne, odsek **Valeta - Portorož - križišče Bernardin** pa med občinske (sklep o prekategorizaciji je bil objavljen v Uradnem listu RS št.119/2003). Na vprašanje v zvezi z izgradnjo pločnika in javne razsvetljave

Belokriške ceste so z Direkcije za ceste odgovorili sledeče: »Obveščamo vas, da je v skladu z 32. členom zakona o javnih cestah (Ur.list RS št. 29/97) za financiranje ukrepov za ureditev površin, objektov in naprav zaradi varnega odvijanja prometa v naselju zadolžena pristojna občina. Občina mora izdelati projektno dokumentacijo.« Od Direkcije kot upravljalke **Belokriške ceste** je treba pridobiti le projektne pogoje in soglasja k naložbi.

Kaj dodati k temu birikratskemu labirintu, zaradi katerega lahko človek upravičeno izgubi potrpljenje, predvsem pa se počuti opeharjenega? Svet KS Portorož je po tem uradnem dopisovanju na piransko občino naslovil nov dopis, v katerem zahteva, naj v dveh mesecih pripravi program izdelave prostorskega akta za ureditev **Belokriške ceste** ter poročilo o dosedanjih aktivnostih za njeno ureditev. Že na začetku smo vam povedali, da je zgodba dolga...

Se nadaljuje

L.S.Z.

Po enajstih uspešnih letih končujemo s poslovanjem v Restavraciji Zlato sidro v stavbi Splošne plovbe v Portorožu.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nas v teh letih obiskovali ali ki ste bili naši zvesti gostje, vsem poslovnim partnerjem ter ostalim, ki ste sodelovali z nami.

Zlato sidro d.o.o. Portorož pa ne zapira svojih vrat dokončno, veseli bomo, če nas boste obiskovali tudi v naši **Piceriji Zlato sidro v Luciji**.

Zlato sidro d.o.o. Portorož

Obala 111 Lucija

Tel. 05/ 677-02-04

Ponujamo vam:

KEMIČNO ČIŠČENJE IN LIKANJE

**POLITURA A SECCO
E STIRATURA**

Cenik:

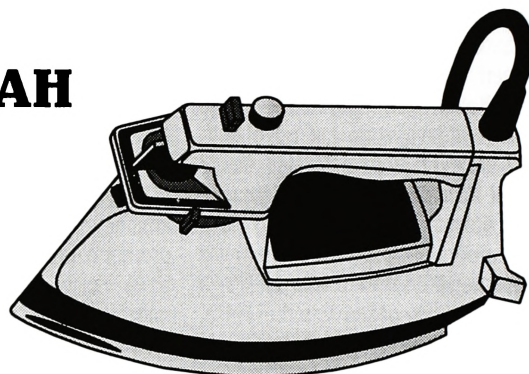
LIKANJE

1 ura: 1.200 sit

SRAJCE: 350 sit/kos

DDV vključen v ceni

V 24 URAH

Prevoz in dostava brezplačna!

Ostale informacije v trgovini DANZA PLANET, Obala 26 Portorož, tel.: 031 646 014

Trgovina **MIRROTEKS**

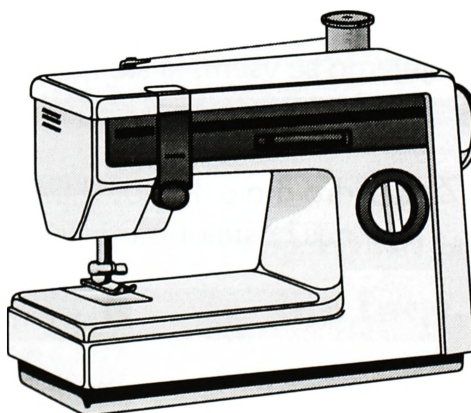
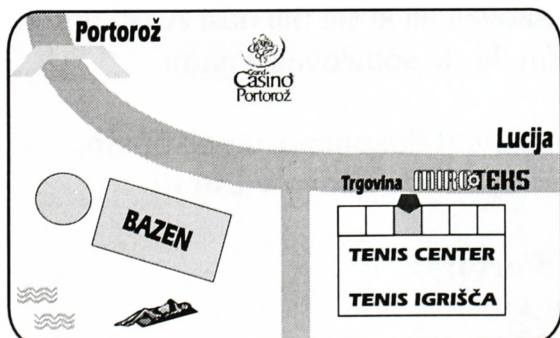
Trgovina s spodnjim perilom

Ponujamo vam:

ŠIVILJSKA POPRAVILA SI ESEGUONO I LAVORI DI CUCITO

Krajšanje že od 900 sit dalje

Obala 26. Portorož tel: 05 677 00 02 GSM: 031 644 040

Hoteli Bernardin, najuspešnejši na področju kongresnega turizma

Poletna turistična sezona je bolj ali manj uspešno za nami. Kaj nas čaka v prihodnjih mesecih v turizmu, pa najbrž še najbolj vedo ponudniki kongresnih storitev, ki pravijo, da so zavihali rokave in tako že tudi polnijo svoje hotelske zmogljivosti s kongresnimi gosti.

V Hotelih Bernardin, za katere poznavalci pravijo, da tja od sredine devetdesetih let v slovenski turizmu vnašajo novo razvojno dimenzijo – kongresni turizem, ki se je kmalu

Grand hotel Bernardin (prej Emona) je bil leta 1995 prvi kongresni hotel v Sloveniji.

Letos so kongresne zmogljivosti nadgradili in v novem, dvanajstem nadstropju, aprila odprli vrata nove večnamenske, sodobno opremljene kongresne dvorane, 2020 kvadratnih metrov površine, sprejme pa do 1100 obiskovalcev. Z novo naložbo so v šestnajstih dvoranah podvojili dosedanje kongresne zmogljivosti od obstoječih 1200 na 2300 sedežev, kar družbi omogoča uresničevanje svojega v petletnem obdobju zastavljenega cilja in sicer podvojitve kongresnih nočitev (MICE segment - Meetings, Incentives, Conventions, Events). Že letos naj bi naj, glede na lani, kongresne nočitve povečali za 25 odstotkov.

razširil preko občinskih, regionalnih in državnih meja, tako da je gospodarsko družbo Hotele Bernardin popeljal med razvojno najuspešnejše na tem področju, je jesenska kongresna sezona v pravem razmahu. V dobrih dveh tednih so se v Kongresnem

centru Bernardin zvrstila že številna srečanja – tako domačih kot tujih organizatorjev – v naslednjem enomesečnem obdobju pa je predvidenih še okoli trideset večjih in manjših dogodkov, podobno pa bo vse do konca leta.

Kongresni turizem je torej v polnem razmahu. Ponudnikov dvoran in primernih prostorov za kongresno dejavnost je veliko in konkurenca je na tem področju iz dneva v dan večja. Kaj loči povprečne, dobre od najboljših, vedo najboljše povedati organizatorji prireditev. Dejstvo je, da zgolj ustrezni prostori za poslovna srečanja niso dovolj, prav tako tudi ne zadošča vrhunska tehnična oprema. Kaj je torej tisto, zaradi česar je

lahko posamezni ponudnik boljši od konkurence? **Petra Baruca Zabukovec** iz Hotelov Bernardin pravi: »To je več od odlično izpeljanega kongresa ali drugega poslovnega dogodka, to je celovita ponudba, ki gosta-poslovneža spremlja povsod, tudi izven konferenčnih prostorov: od kulinarike, različnih spro-

stitvenih programov, izletov v bližnjo okolico, možnosti športnih aktivnosti do »wellness« ponu dba...Gostje pač pričakujejo vrhunsko ponudbo štiriindvajset ur na dan, za kar so pripravljeni odšteti ustrezno visoko ceno.«

In kakšni so trendi na področju kongresnega turizma? Po dosedanjih raziskavah in analizah Svetovne turistične organizacije (WTO) naj bi se število mednarodnih in povsem tujih kongresov še povečevalo. Ena od ugotovitev teh raziskav je tudi, da so poslovna srečanja vse krajša, zato pa pogostejša in z vse bolj mednarodno udeležbo, kar opažajo tudi v Hotelih Bernardin, ki so lani gostili okoli 350 različnih srečanj.

AŽ

Vse o turistični ponudbi

Turistično združenje Portorož, g.i.z. Piran je pripravilo izdajo »info-brošure« turistične ponudbe v občini Piran, ki jo bodo uporabljali pri vseh trženjskih aktivnostih (sejmi, borze, turistično informacijske pisarne, turistična predstavništva v tujini, itd.). Izšla je v 45.000 izvodih, in sicer v štirih jezikih - slovenščini, italijanščini, angleščini in nemščini. V brošuri je zajeta celotna ponudba hotelov, apartmajskih hotelov, penzionov, ponudnikov zasebnih sob in počitniških stanovanj, turističnih agencij ter ponudnikov ladijskih prevozov v piranski občini.

Dobite jo lahko turistično informacijskih pisarnah v Portorožu in Piranu vsak vsak dan med 10. in 17.uro.

Brezplačne kremne rezine in kavica

Novoustanovljeni Forum za gostinstvo in turizem, g.i.z. s sedežem v Portorožu pripravlja ob otvoritvi črnokalskega viadukta atraktivno turistično akcijo »Gremo na kavo v Portorož«. V petek, 24. septembra bodo lahko vozniki, namenjeni na slovensko obalo, na cestninskih postajah Kozina in Videž dvignili kuponček, s katerim bodo v 14 portoroških lokalih brezplačno postreženi s kremno rezino in kavico.

»Akcija je nekoliko nostalgичno obarvana, spomnili bi radi na nekoč zelo simpatično navado mnogih Ljubljčanov, ki so preprosto v Portorož prihajali na kavo. V petek prav nihče ne bo prikrajšan, pripravili smo namreč kar 20.000 kupončkov,« zagotavlja predsednik združenja Marino Bak. (až)

• Ljudi z denarjem lahko opišemo kot častivredne samo, če so premoženje pridobili na častivreden način.

(Sokrat)

20-letnica posvetitve portoroške cerkve

Portoroška cerkev Rožnovenske Matere božje je bila dograjena in posvečena 7. oktobra leta 1984, kar pomeni, da letos praznujemo 20. obletnico posvetitve. Slovesnosti ob jubileju se bodo odvijale v **nedeljo, 3. oktobra. Ob 15. uri** bo v atriju bernardinske cerkvice možen ogled razstave raznih umetnikov, ki so svoja dela poklonili Istrski Karitas. **Ob 17. uri** se bo razstava preselila v atrij portoroške cerkve. Razstavljeni dela bo mogoče kupiti, izkupiček pa bo šel v dobrodelne namene. **Ob 18. uri** bo slovesna sv. maša s procesijo, ki jo bo vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Pri maši bo portoroški cerkveni pevski zbor s solistom in zborovodjem **Miranom Zadnikom** pel **Schubertovo AVE MARIO**.

(hm)

Belo jadro s križem

Cerkev Rožnovenske Matere Božje so zasnovali arhitekti Ivan Bregant, Jože Marinko, Marjeta Šorn in Stane Kaiser, izgradnjo pa sta nadzorovala inženirja Ivan Žigon ter Hinko Gregorc. Iz archiva smo izbrskali takratno arhitekturno predstavitev župnijskega središča. Zdi se, kot da je zapisana danes.

»Župnijsko središče v Portorožu pod isto streho združuje cerkev, veroučne učilnice, pisarno in bivalne prostore duhovnikov. Cerkev ne stoji sama, kot mogočna katedrala prejšnjih časov, temveč se vključuje v celoto kot njen dominantni del. Ko se cerkvi približamo z morske strani, opazimo najprej njen vrh, oblike belega jadra s križem, v ozadju

pa vrhove cipres. Nad bogoslužnim prostorom se dvigajo kvišku stenasti nosilci, ki se zaključujejo s križem, kot simbolom sakralne zgradbe. Zatem korak usmerimo po poti navzgor do zunanega dvorišča, obdanega z arkadami. Turistični vrvež z obale se tu umiri. Dvorišče, tlakovano na istrski način, beli loki na stebrih ter nadstrešek s korci ustvarjajo obmorski ambient. Na levi strani dvorišča je vhod v župnišče z bivalnimi prostori, na desni pa vhod v cerkveno vežo. Obiskovalci se tu pozdravijo, srečajo z duhovnikom in se pripravijo na vstop v bogoslužni prostor. Po maši je v cerkveni veži možno pregledati verski tisk in posedeti s prijatelji. Cerkvena veža je primerna tudi za razstave. Povezuje različne dele župnijskega središča:

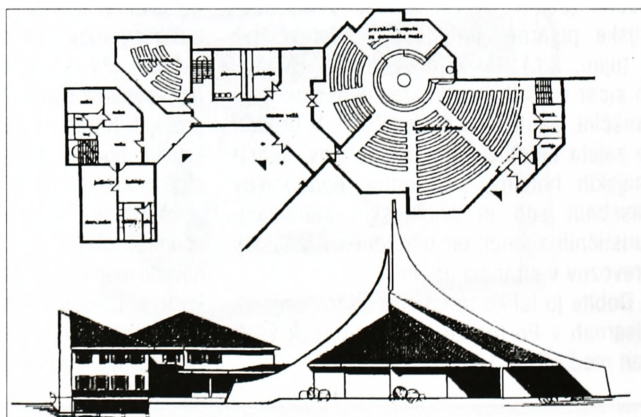
pevsko sobo, pisarno, zakristijo in učilnice v prvem nadstropju. Dva vhoda nas popeljeta v bogoslužni prostor. Prvi vodi v prezbiterij, ki med tednom služi kot samostojna kapela, drugi v glavni bogoslužni prostor. Želeli smo ustvariti cerkveni prostor, kjer bodo verniki kot ena družina zbrani okrog oltarja. To nam je uspelo z razporeditvijo sedežev okoli prezbiterija, kjer so daritveni oltar, oltar božje besede in tabernakelj v središču. Prostor sestavlja osem segmentov, ki se zmanjšujejo in znižujejo, dokler se v središču prostora, to je nad oltarjem, ne osredinijo in zaključijo. S tem je statičnosti pravilnega osmerokotnika dodana dinamična komponenta. Čutiti je gibanje, ki vleče pogled v sredino in istočasno v višino. Prostorska spirala se zaključi s konstrukcijskim jedrom, ki se spušča proti oltarju. Ta os simbolično povezuje nebo in zemljo in je središče vsega dogajanja v prostoru. Želeli smo ustvariti prijeten dom, kjer naj se ljudje srečujejo z Bogom in med seboj. Upamo, da bo portoroška cerkev pomagala graditi bratsko krščansko občestvo, kot je že do sedaj zblížala in človeško obogatila vse, ki smo več let sodelovali pri njeni rasti.«

Pripravila Heidi Mikuš

Živa verska skupnost

Portorož je s svojo naravno zavarovano lego in slikovitostjo že od davnine vabil ljubitelje naravnih lepot, da so tu spletli svoje gnezdo ali postavili svetišče Bogu v čast. Tako je na območju današnjih Fizin zrasla cerkvena Matere božje od cvetja, ki je na žalost že zdavnaj izginita z zemeljskega obličja. Leta 1452 je sv. Janez Kapistran spodbudil zidavo cerkve in samostana na Bernardinu. To turistično naselje še danes plemenitita zvonik in čudovit gotski prezbiterij. Prav tako je bila ob nastajanju hotela Metropol odstranjena podirajoča se cerkvena sv. Lovrenca. Ruševine na Šentjanah še vedno govore o cerkvi sv. Janeza. Tudi Beli križ nosi ime po kamnitem znamenju. Leta 1881 je takratna Avstrijska cesarica Cita prinesla prvi prispevek za novo cerkev v Portorožu. Do leta 1914 so bili pripravljene načrti za lepo cerkev z dvema zvonikoma na Koprski cesti (kjer danes stoji kip Marije ubogih); temeljni kamen je bil že blagoslovljen, ko je vojna zaustavila dela. 7. oktobra 1939 je bila blagoslovljena kapela v nastajajočem hotelu (današnji market v Portorožu), ki ga je odkupila župnija Piran. V njem naj bi zraslo novo versko središče, vendar je tudi to delo vojna zavrla. V tej cerkvi se je vendarle izoblikovala in rasla živa domača verska skupnost. Tako je bila 1. septembra 1968 v Portorožu ustanovljena nova župnija. Že leto pozneje je bila vložena prošnja za novo lokacijo župnijskega središča s cerkvijo. Po petnajstih letih pogovorov je bila izbrana Cvetna pot kot kraj novega verskega središča v Portorožu. V začetku leta 1983 je bila podpisana pogodba s SGP Stavbenikom, 14. avgusta 1983 pa je bil blagoslovljen temeljni kamen. 7. oktobra 1984 leta je takratni koprski škof dr. Janez Jenko posvetil središče Rožnovenski Materi božji v čast in Bogu v slavo. Okoli tega središča se v čedalje večjem številu zbirajo krajanje in turisti iz vseh krajev sveta.

portoroški župnik Franc Prelc

SEMERTJA PO PORTOROŽU

»Biseri« z avtobusne postaje

Andreja Humar Fatorič iz turistične agencije na glavnem portoroškem postajališču, je opozorila občinsko oblast na neurejenost in nasmetenost postajališča. Videz okolice že dlje časa kazijo polomljene klopi, primanjkuje smetnjakov, table z voznimi redi pa so premajhne. Najhujši problem je zapuščena zastekljena cvetličarna med turistično agencijo in igralnico, ki obkrožena z odpadki ter s svojo notranjostjo, kjer se skladišči kmetijska mehanizacija, središču turistične metropole ravno ni v ponos. V naš objektiv smo poleg nekdanje cvetličarne ujeli sosednjo igralnico, ki so jo nedavno prenovili. S poslopjem je na prvi pogled vse v najlepšem redu. Hitro pa odkriješ, da stavba na tej strani sploh nima oken - kot bi šlo za bunker in ne za lokal. Arhitekt (ali naročnik projekta) tokrat »izpita« ni opravil ravno z odliko. (až)

Prometni kaos v obrtni coni

V lucijski obrtni coni vlada pravi prometni nered. Spodnji odcep z novozgrajene ceste, ki naj bi bil tako rekoč glavna prometnica v sami obrtni coni, je videti kot kako slabo načrtovano parkirišče. Ob cesti parkirani tovornjaki in druga vozila - kajpak, po sili razmer - močno ovirajo tekoč pretok prometa. Tamkajšnji podjetniki zatrjujejo, da je vzrok za takšno stanje katastrofalno urbanistično načrtovanje tega območja. Vir tega stanja je predimenzionaran trgovski objekt Tuš-Merkur, ki je bil zgrajen brez nekaterih soglasij in deloma na tujem zemljišču. Če bo občina na tem mestu želela zgraditi cesto kot se spodobi, bo morala poseči po zemljišču na nasprotni strani. In ker je to v zasebni lasti, bo za nakup zemljišča iz občinske blagajne čisto po nepotrebnem odteklo še nekaj davkoplačevalskega denarja.

(až)

Portorož med Dunajem in Benetkami

Tako piše na spletni strani www.portoroz.si. To je naslov, ki obeta celovito predstavitev Portoroža. Tu so podatki o turističnih sobah, o gostilnah, o prireditvah, o vremenu, kongresih, športu, sejnih, krajinskih parkih... Vmes je tudi stran s fotografijami. Na ekranu se zvrsti deset fotografij. Človek bi pričakoval fotografije Portoroža - no, vsaj nekaj! Pa ni tako. So soline, je Piran, so ribiči na morju... Niti ene same fotografije Portoroža ni na strani [portoroz.si](http://www.portoroz.si).

Portorož je brisani prostor. Ni fotografije starega Palaca (morda bi si turisti želeli naročiti bivanje v njem, pa bi bilo resnično silno neprijetno pojasniti, kako je z njim, mar ne?!), ni motivov s starih razglednic (najbrž bi mislili, da je bilo v Portorožu lepo samo nekdanj in mogoče bi imeli celo prav, kaj pravite?!), ni starih portoroških vil (skoraj vse so zanemarjene in so bolj razlog, da se jih sramujemo, kot da bi jih ponosno razkazovali), ni kopaljšča (fotografu očitno ni uspelo ujeti romantičnega trenutka ali kotička, da bi brskajočega po spletu premamil), še novih hotelov ni (najbrž so enaki kot jih je na tisoče po svetu in ne bi nikogar posebej prepričali, da je Portorož nekaj posebnega). Le zakaj ga pravzaprav ni?

(nk)

Se Portoroža sramujemo, da ga na spletu skrivamo?

LUMA ŠPORT

TRGOVINA in SERVIS KOLES

Zimska oblačila za kolesarje

PORTOROŽ-LUCIJA, Obala 127 (v križišču)

URNIK: vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19.

sobota od 9. do 12.

Tel.: 05 677 10 70

e-mail: lucmag@siol.net

Spletna stran: www.lumahrvin.si

Portoroška igralnica mora postati zopet portoroška

Pred volitvami je pametno, da občani pogledamo okoli sebe in poskušamo ugotoviti, kdo se je najbolj okoristil z nekdanjim družbenim premoženjem in kaj je ostalo v rokah ostalim. Osredotočil se bom predvsem na premoženje, ki ga je do začetka lastninskega preoblikovanja ustvarila portoroška igralnica in predstavil pobudo igralniških delavcev, po kateri bi portoroška igralnica zopet prišla v roke piranski občini. S tem pa bi na najboljši način počastili 40 letnico njenega delovanja!

Krajši skok v preteklost

Portoroška igralnica je začela delovati v starem hotelu *Palace* leta 1964 s pomočjo italijanskih partnerjev iz *San Rema*. Po približno desetih letih se je igralnica preselila v sedanje prostore v hotelu *Metropol*. V tem času je igralnica akumulirala dovolj sredstev za izgradnjo avditorija, marine in letališča ter pomagala pri izgradnji komunalne infrastrukture. Podjetje se je v začetku osemdesetih izločilo iz *TOP-a* in se preoblikovalo v samostojno podjetje (*Turistično podjetje Portorož*) s poslovnimi enotami *Igralnica*, *Marina* in *Letališče*. Konec osemdesetih so se začele priprave na lastninsko preoblikovanje.

Najbrž ni treba posebej poudariti, da so bili apetiti po polastitvi igralnice velikanski. Nekdanji partijski veljaki so dobro poznali potenciale, ki jih ima ta »tiskarna deviz«, zato so se v svojih namerah podvizali. Zanesli so

se predvsem na **Enesa Loja**, ki sicer nikoli ni bil član partije, toda pred polnim koritom ideologija ni več pomembna, važno je pograbitni plen, in to čim bolj temeljito in brezkompromisno. Taktika je bila sledeča: poslovni enoti *Igralnica* je bilo treba oklestiti premoženje na minimum, tako da bi igralnici ostale le še igralne mize in avtomati, preostalo pa bi pobral fantomski holding - *Turistično podjetje Portorož* in *Marina*. Letališče, ki je bilo nezanimivo za lastninjenje, so preoblikovali v javno podjetje in ga prepustili lastni usodi. *Marina* je zemljišča, ki so jih v času g. **Spinellija** kupili od občine, ponovno prodala občini in sicer zato, da bi se zmanjšala količina premoženja za lastninjenje. To so storili tako temeljito, da sorodniki zaposlenih v **Marino** niso mogli vložiti svojih certifikatov.

Ob prodaji sta se direktor **Marine Enes Lojo** in tedanji predsednik občinskega izvršnega sveta **Andrej Grahor** dogovorila za 99 letni najem za sramotno nizko najemnino v višini cca 300.000 DEM na leto, ali nekaj manj kot 30 milijonov SIT, pri čemer pa občina Piran nekaj tega denarja celo vrne na račun domnevnih vlaganj v vzdrževanje priobalnega pasu! Občane bi zagotovo zanimalo, koliko tega denarja se ponovno vrne v *Marino*, ki na tak način brez težav ustvarja visoke dobičke.

Kdo in kako si deli dobičke

O namerah po tovrstni delitvi premoženja sem tedaj obvestil *Službo družbenega knjigovodstva*, ki je opravljala revizije lastninjenja. Le z njihovo pomočjo in s pomočjo nekaterih političnih dejavnikov je vila *Marija v Portorožu* ter stavba, v kateri se nahaja igralnica, ostala *Casinojeva* last. Vse ostalo premoženje sta si prilastila »by pass« *Turistično podjetje Portorož* (TPP) in družba *Marina*, ki sta se lastninita po običajnem postopku. Če bi bilo TPP pridobilo v last vse stavbe, zemljišča in ostalo premoženje, ki ga ni pobrala *Marina*, bi igralnica ostala z minimalnim premoženjem, katerega bi posvečeni z lahkoto privatizirali takoj, ko bi bilo to mogoče, saj je bil zakon, ki bi omogočil lastninjenje igralnic, že pripravljen. Če bi *Turističnemu podjetju Portorož* uspelo postati lastnik stavbe, v kateri je sedaj igralnica, bi zagotovo igralnici začelo zaračunavati mastne najemnine. V vsakem primeru – torej tudi če ne bi bil lastnik igralnice – bi si TPP zagotovilo bajne dobičke. **Enesu Loju** takrat ni uspelo olastniti pretežnega dela igralničinega premoženja, pa tudi koncesije za prirejanje iger na srečo ni uspel dobiti, zato si je zadoščanje našel v *Casino* škodljivi pogodbi, s katero je *Marina* dolgoročno prevzela upravljanje gostinskih obratov (šankov) in restavracijo v igralnici, kar predstavlja za *Casino* enormen strošek, saj bi gostinske storitve lahko ceneje opravljal sam. O škodljivosti takega ravnanja sem prepričal tedanjega ministra za finance, gospoda **Mitjo Gasparija** in opzijske politične stranke. Nedopustno bi bilo, da bi si ozek krog ljudi z **Enesom Lojom**, **Ernestom Dobravcem** in **Vladimirjem Prelcem** na čelu, prilastil najdonosnejšo dejavnost in si na enak način v žepu spravil dobičke, kakor že ves čas počenja v *Marini*. Razdelijo si namreč dobršen del od približno

400 milijonov celotnega dobička, in prav nič jih ni sram, da piranski občini za koncesino na leto plačajo le nekaj miloščine. Enako bi počeli tudi, če bi bili lastniki igralnice. **Od njihovih dobičkov lokalna skupnost ne bo imela nikoli nič**. Podržavljanje oziroma prenos lastništva na sklade - KAD, SOD - in v manjši meri na občini Piran in Sežana je bila tedaj zgolj izbira manjšega zla.

Letos je portoroška igralnica pred podobnimi ključnimi preizkušnjami. Sprejete so bile namreč spremembe zakona o igrar na srečo, ki **odpirajo možnost privatizacije**. Že nekaj mesecev po opravljenem prvem branju zakonskih sprememb, oktobra 2001, ki so bile obravnavane po hitrem postopku, se je v portoroški igralnici **zamenjala garnitura v nadzornem svetu**. Za predsednico je bila postavljena Ropova svetovalka **Marijana Kanduti**, v nadzorni svet pa je prišla tudi piranska županja **Vojka Štular**. Za leto 2002, ko je vajeti nadzornega sveta prevzela **Kandutijska**, je nadzorni svet izglasoval 480 milijonov SIT izgube, naslednje leto pa še za 650 milijonov, tako da se je vrednost kapitala znižala za petino. Še leta 2001 smo beležili 300 milijonov dobička. Županja **Štularjeva** je brez oklevanja glasovala za izgubo v letu 2002, pa čeprav je tedanji direktor **Aldo Babič** nadzornemu svetu predstavil zaključni račun z izkazanim dobičkom 40. milijonov SIT (lahko bi ga tudi 300 milijonov, a so g. **Babiča** prisilili, da je plačal zaostale davčne obveznosti, ki jih nobena druga slovenska igralnica še ni), in je revizijska hiša *Deloitte & Touche* izdala le pridržano mnenje, saj je menila, da je treba za sporne terjatve, ki jih je imel *Metropol* do *Casinoja*, oblikovati rezervacije. Ker je v nadaljevanju prišlo do poravnave, se je oblikovanje te rezervacije izkazalo za nesmiselno. Potrdilo je le domnevo, da so bile izgube prikazane zato, da bi se pred privatizacijo znižala vrednost delnic. Zaposlene v igralnici je letošnjega januarja šokirala tudi enostranska prekinitve sporazumov nove uprave, katero sestavljata dva člana LDS, ki prihajata od drugod (eden ima slabe reference iz *Emona Obale*, drugi pa je tesen sodelavec **Igorja Omerze**, znanega lobista in pobudnika privatizacije igralnic), oba sta brez izkušenj v igralništvu, vendar pa izpolnjujeta kriterij politične primernosti.

15

Komu gre smetana in na čigavih plečih ostajajo težave, kot posledica igralništva

Slab obisk in zmanjševanje prihodkov nam je, ob zniževanju vrednosti kapitala ter ob Istrabenzovih namerah privatiziranja, razkril prave namere sedanje vodstvene garniture. Ugotovili smo, da se vse to dogaja z vedenjem lastnikov, torej KAD-a, SOD-a in piranske županje, ki niso storili ničesar, da bi se stanje popravilo, temveč so nasprotno, razmere še zaostrovali. Zato se je tudi porodila ideja, da bi igralnica morala preiti v last občine, saj si politično dirigirani skladi ne zaslužijo, da bi jo še naprej imeli v lasti. Občinski svet bi zagotovo bolje ocenil, kdo je najprimernejši za zasedbo mesta v nadzornem svetu igralnice, kot pa vodstva obeh skladov, ki se morajo ubadati s problemi več kot šeststotih podjetij. Predstavnike občine, kot večinskega lastnika v nadzornem svetu, bi bilo mogoče veliko bolje nadzorovati, kot sedanje, ki služijo predvsem političnim interesom, nikakor pa ne interesom *Casinoja*. Delnice skladov bi morali na občino prenesti neodplačno, enako kot so bile te delnice tudi

pridobljene. Skladom za te delnice ni bilo treba odšteti niti tolarja! Pobuda izhaja iz utemeljene bojazni, da si igralnice želita polastiti stranki *LDS* in *Združena lista* oziroma njihovi

sponzorji, zlasti pa *Istrabenz*. Zakonodajca tudi popolnoma izpušča smoter obstoja igralništva, zaradi tega nekateri v tej dejavnosti vidijo zgolj možnosti okoriščanja, namesto

da bi služila razvoju okolja, v katerega vnaša tudi vrsto negativnih učinkov. Sedaj pobira koristi predvsem država, problemi in težave, ki jih s seboj nosi ta dejavnost, pa ostajajo na plečih lokalne skupnosti. **Spremenjena zakonodaja prinaša zgolj to, da bi dobičke odslej pobirali še zasebniki, težave pa ostajajo tudi v prihodnje breme občin.**

Najbolj zainteresirani za razvoj te dejavnosti so občine in zaposleni v igralnicah, zato večina zaposlenih v igralnici meni, da je ključ razvoja v spremembi lastništva igralnic. Predvsem italijanski gostje, ki v veliki večini zahajajo v našo igralnice, bi tovrstno spremembo izredno dobro sprejeli, saj v Italiji poznajo smoter take ureditve, kajti igralnice so tam v lasti občin, z njihovimi zaslužki pa obnavljajo *Benetke*, skrbijo za komunalno urejenost *San Rema* ali pa podpirajo razvoj širšega okraja, kot je primer v *Saint Vincentu* v dolini *Aoste*. V kolikor bi portoroška igralnica prešla v last piranske občine, bi brez večjih težav reševali problem hotela *Palace*, priobalnega pasu in komunalne infrastrukture.

Miran Lipovec

Ob petdesetletnici londonskega sporazuma

Pošta Slovenije bo ta mesec izdala dve z našim krajem povezani znamki. S prvo se bomo spomnili petdesete obletnice podpisa londonskega Memoranduma o soglasju, s katerim je bila določena nova mejna črta med Slovenijo (takrat pod okriljem Jugoslavije) in Italijo (ter posledično tudi med Slovenijo in Hrvaško).

Londonski sporazum ni bil pomemben samo zaradi tega, ker je odpravil nevarno žarišče trenj med sosednjima državama, marveč tudi v širšem, evropskem okviru. Sporazumna ureditev tržaškega vprašanja je namreč tudi konkretno prispevala (umik ameriških in britanskih sil), da so se v vojni zmagovite sile sporazumele o avstrijskem vprašanju. Londonski sporazum je bil notificiran pri Varnostnem svetu OZN, na pobudo ZDA pa je bil 24. aprila 1958 registriran pri sekretariatu Generalne skupščine OZN. Sporazum je imel tri dodatke: obvezo, da bo Italija dala na razpolago 506 milijonov lir za zgraditev slovenskega kulturnega doma v Trstu, da bo Italija plačala naši državi 30 milijonov dolarjev na podlagi povratne medsebojne terjatve in dogovor med Anglo-Američani ter Italijo o ustanovitvi slovenskega denarnega zavoda v Trstu.

Na pošti v Portorožu (poštna številka 6322) bo na dan podpisa londonskega Memoranduma, 5. oktobra, na razpolago priložnostni

žig in filatelistična razstava z filatelističnim materialom iz obdobja 1945-1954. Za »pokušino« objavljamo žig izpred desetletja, ko so se portoroški filatelisti prav tako spomnili tega dogodka.

Tudi druga znamka je nekako povezana z mejo, tisto med Avstrijo in Beneško republiko, ki v nekaterih glavah še živi. Posvečena je odprtju avtocestnega odseka med Kozino in Dekani. Ta avtocesta je zanimiva zaradi črnokalskega viadukta, kjer najvišji steber meri 95 metrov. (Mimogrede 14. september 1974 so odprli avtocesto Postojna-Razdrto.)

Vidim, da se hihitate in pravite, da sem mimo usekal. Niste edini, ki mislite da ta znamka in dogodek nima nič skupnega s Portorožem. Ne samo, da bomo mi bližje Ljubljani, tudi Slovenija bo bližje Portorožu, kar predvsem pomeni, da bodo zagate z mirujočim prometom (parkiranje jeklenih konjičkov) samo še hujše. Torej, ...

Mitja Jančar

Tena d.o.o. Portorož
Liminjanska 96
tel: 05/6778-300
fax: 05/6773-225

Servis in prodaja računalniške opreme

e-mail: info@teni.si <http://www.teni.si>

Piran, staro mesto, novi meščani

Piran je staro mesto, rastle je skladno z razvojem človeka in družbe. Danes se gradi drugače. Mestna skupnost ni več tako pomembna, kot je bila v antiki in še v srednjem veku, ljudje so višji in bolj debeli, manj se gibljejo, so manj družabni, družine niso več trdne, otrok je manj, brezverje je odneslo moralne norme in humanost. Z utrjevanjem držav so pomembne družbene funkcije prevzela večja mesta, mestna oblast je izgubila vlogo in meščani so se umaknili v svoje hiše.

Danes teče v Piranu življenje drugače in ker je mesto še vedno takšno, kot je bilo pred stoletji, ni sozvočja.

Arhitekti, oblast in meščani so v zadnjih 50 letih Piran spremenili. Z umikom italijanskih prebivalcev iz Pirana je zatonila meščanska arhitektura, s tem pa se je izgubilo razumevanje piranske arhitekture. Mesto so naselili ljudje iz drugih kulturnih okolij. Ljudem s celine so bile piranske hiše čudne, za tiste s podeželja pa pretesno skupaj. Ni jim bilo prav, da so bila stanovanja v več nadstropjih, da se vidi sosedu skozi okno, da se sliši glasba, ki sosedu spominja na njegovo rodno deželo...

Oblast je zaščitila mesto kot kulturni spomenik in ga začela obnavljati. Najbolj temeljito je prenovila **Židovski trg**. Izhodišča posodobitve so bila nova in vnesena od drugod. Zaradi tega je ostala skrita modrost starih piranskih mojstrov in čarobnost starega mesta. Nismo vedeli, da so bile ulice speljane tako, da so zaščitene pred močnimi vetrovi, ker so bila stanovanja večnadstropna, da so ljudje v vsakem času poiskali najprimernejši kotiček, še celo stopnice so blagodejno vplivale na odnose v družini. Ozke hiše in stanovanja v njih, ki so segala od pritičja do strehe in altane, so bile poceni zgrajene, saj so novo hišo kar prislonili na sosedovo, nove prostore pa zidali na vrh ali nad ulico...

Staro mesto postane socialni geto

Piran je po vojni postal socialni geto, zasilno zatočišče za ljudi, ki so sanjali o lepšem domu drugje, saj v Piranu ni bilo mogoče kupiti hiše. Prišlekomi, ki jih je oblast privabila, ni zaupala obnove hiš, sama pa jih je obnavljala prepočasi, tako so pač stavbe propadale. Denar od stanarin je šel za reševanje prebivalcev pred nevarnostjo, nekaj ga je celo odteklo v gradnjo novih stanovanjskih naselij zunaj mesta.

Logiki socialnega dna so sledili tudi načrtovalci obnove. Oblikovali so majhna stanovanja, ki so privabila ljudi s skromnimi dohodki. Načrtovalci niso videli smisla, da bi bila stanovanja v več nadstropjih. Združili so več hiš, porušili odvečna stopnišča in v vsakem nadstropju oblikovali po eno stanovanje. Tako je sedaj vsak prepuščen pogojem, ki vladajo v njegovem nadstropju.

A zlagoma postaja jasno, da Piran ni osvojena utrdba, ki bi jo spremenili v slaščičarno,

ampak lepota, za katero smo odgovorni pred svetom in ki smo jo dolžni ohraniti zanamcem.

Počasi se v Piran naseljujejo pravi meščani. Vstopajo spoštljivo, učijo se biti Pirančani. V današnjem času so stanovanja večja in drugače urejena, meščani si prizadevajo vrniti svojemu domu pridih piranskosti. Taki tudi razumejo, da v Piranu ni mesta za avtomobile in se čutijo odgovorne za zunanji izgled.

Zavračanje meščanske arhitekture je odražalo politiko novih oblastnikov. Urbanistov, ki razmišljajo o mestu kot temelju demokratične družbe, ni bilo. Arhitekti kot zagovorniki lepote so bili odrinjeni. Pravšnji sogovorniki socialistične oblasti in ustvarjalci

bivališč za delavsko ljudstvo so bili le do skrajnosti pragmatični gradbinci.

Večina ljudi, ki so poselili Piran po umiku italijanskih prebivalcev, je prišla s celine in večina je imela kmečke korenine. Piran je bil zanje le vmesna postaja. Z leti so se mnogi izselili v novi dom po svoji meri: v hišo z vrtom. Tudi urbanisti so očitno imeli v krvi kmečke korenine. Nova naselja v piranski občini niso mesta, so le skupine hiš, obdane z vrtovi, skrite za živimi mejami in ograjami, varujejo jih psi in alarmne naprave. Ni trgov, posebno ne takih, ki bi bila obdani z mestnimi palačami, tako kot so organizirali mesto že stari Grki, ki so vedeli, da se človek izkaže kot družabno bitje, ko stopi iz svojega gnezda.

Ta podeželska arhitektura odtuja ljudi, saj se je razvila v obdobju, ko so ljudje

obdelovali vsak svoje polje in pasli svojo čredo in jim je bil vsak tujec le sovražnik ne pa sogovornik, s katerim bi navezal stike kot

s članom družbene skupnosti. Ta razmetana poseljenost je odtujila ljudi še bolj kot na vasi - sredi vasi so lipe, pod katerimi se zbirajo vaščani.

Oglejmo si Lucijo, njen TPC (trgovsko poslovni center) naj bi bilo nekakšno središče. A to je le trgovina, ki ljudi zaradi osebnih interesov ločuje, ne združuje. Tako tudi banka, obrtna delavnica, odvetnik, davkarja...

V mestu se živi drugače. Zasebno življenje ni tako ostro ločeno od mestne skupnosti. Povezave med ljudmi zunaj družine presegajo materialni svet in krepijo duha. V primerjavi z vasjo je družina manj ekonomska enota in bolj družbena celica. V mestu je življenje bolj organizirano in zato imajo meščani več časa, da se posvečajo znanosti in kulturi, da se grejo demokratično. A ta je možna le med modrimi. Drhal jo spremeni v diktaturo.

Nada Kozina

ISKRICA

Osnovno vprašanje ni, kako pospraviti vse smeti, ampak kako jih manj ustvariti.

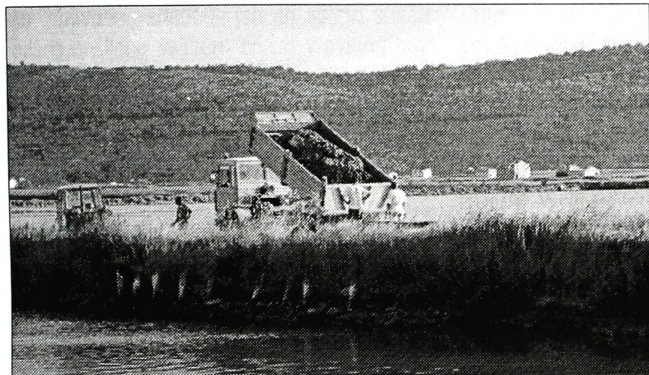

Piranske soline

Pirančani se ne zavedamo krivice, ki jo delamo sebi in slovenskemu narodu. V Sečoveljskih solinah vlada kaos, ki je bil zasajen v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Semena pa so vzkli in sedaj dosegla nepredvidene razsežnosti. Tisoč let kulturne dediščine postavljamo na kocko. Tisoč let sožitja z naravo izgubljam za vedno.

Bazen *Fontanigge* je še edini primer starih Piranskih solin le-te pa so bile s severnim delom Lera vključene v zaščitni program UNESCO-a, mednarodno *Ramsarsko konvencijo*, kot mokrišče že leta 1993 takoj po osamosvojitvi Slovenije. Konvencija ščiti v prvi vrsti naravno bogastvo, predvsem ptice. Na tem dejstvu je sedanja uprava Krajinskega parka *Sečoveljske soline* postavila osnovo za pogubo tega izjemnega habitata, ki je plod človeških rok. Koncesijsko pogodbo za upravljanje parka je leta 2002 podpisalo hčerinsko podjetje *Mobitela, Soline d.o.o.*, nekoč hčerinsko podjetje *Droge*, ki je začelo z agonijo. Koncesionariji so se prilagajali času in na podlagi trenutnih razvojnih smernic uničevali

je sporna že sama odločitev vlade RSlovenije pri podelitvi koncesijske pogodbe. Prvič se je zgodilo, da je profitna družba pridobila koncesijo za upravljanje z naravno in kulturno dediščino. Namen naj bi bil prav ohranjanje tega svetovno pomembnega mokrišča, saj bi bogata družba lahko zagotovila ustrezna sredstva za primerno

soline. Tako smo izgubili lucijske, sedaj pa je ogrožen obstoj sečoveljskih. Za propad pa so največkrat obtoženi ljudje, krajanji, Pirančani. Pri varovalnih namenih tega območja

sanacijo. Če se človek sprehodi po solinah na prvi pogled dobi lažen vtis, da je tako. Sanacija pa je navidezna; v dveh letih je namreč upravitelj pokazal le malo strokovnega znanja in sposobnosti pri tej izjemno pomembni nalogi. Poleg tega v svoje projekte ni vključil ključnih dejavnikov, ki jih določa *Ramsarska konvencija*, to so: lokalna skupnost, nevladne organizacije, tuji inštituti in neodvisni strokovnjaki. Solni fondi še vedno propadajo, nasisi puščajo

in izginjajo, hiše se rušijo, celo zasipavajo, ljudje odhajajo ali, še huje, so preganjani in obtoženi vandalizma. Upravitelj pa svojo nesposobnost prikriva in s prstom kaže na svoje predhodnike in domačine, pri čemer se izgovarja, da ima oporo v naklonjeni javnosti. Vsako kritiko označi kot nestrokovno, nestrpno ali laično spodbijanje lastne strokovnosti. Igra žrtev, namesto da bi se ponášal kot naravovarstvenik in graditelj kulture. Hvali se z zasipavanjem in odstranjevanjem mostov v solinah in prav slednje je nazoren dokaz rušenja in razdvajanja in ne povezovanja. Trajnostni razvoj pa je zgolj na papirju napisana beseda. V piranski občini resda ni gradbene deponije, vendar soline zagotovo niso primeren kraj za to.

Peter Bastjančič

Danko Juretič, direktor Ogrevanja:

»Smo podjetje, ki s svojimi dejavnostmi zaznamuje življenje vsakega občana!«

Javno podjetje Ogrevanje se je leta 1993 izločilo iz Javnega podjetja Okolje in postalo samostojno podjetje. Čeprav mu mnogi niso prerokovali dolgega življenja, je danes eno najuspešnejših javnih podjetij na Obali. Podjetje je doživelo več prelomnic, najpomembnejša je dokapitalizacija lastništva leta 2000, ko sta lastnika postala Občina Piran (60-odstotni delež) in Petrol d.d. (40-odstotni delež). Prav od začetka podjetje uspešno »krmari« danes 52-letni Danko Juretič, po stažu najstarejši direktor kakega javnega podjetja na obali.

Na začetku je bilo v podjetju pet zaposlenih,

danes jih je 14, poleg tega zaposlujejo številne pogodbene delavce. Delujejo na območju od Ankarana do Sečovelj in s svojimi storitvami oskrbujejo med 10.000 – 12.000 ljudi.

»Nekoč je bila oskrba z daljinsko toploto naša edina dejavnost,« pravi direktor, »spoznali smo, da samo s tem ne bo mogoče preživeti. Zanimati smo se začeli za plinifikacijo in leta 1997 oplinili 20 lucijskih stolpičev. To je bil začetek plodnega sodelovanja s Petrolom. Pozneje smo se začeli ukvarjati še z upravljanjem energetskih objektov po pogodbi ter se leta 1998 registrirali tudi za upravljanje z

večstanovanjskimi in poslovnimi stavbami. Upravljamo z 90 odstotki večstanovanjskih stavb v piranski občini.«

Letos spomladi so svoji ponudbi dodali novo – dimnikarstvo.

»Dimnikarstvo nekako zaokrožuje našo ponudbo. Tako kot daljinsko ogrevanje dimnikarstvo sodi v kategorijo obveznih gospodarskih javnih služb. Plinifikacija sodi med izbirne, upravljanje s stavbami pa med tržne dejavnosti. Da smo izbrali prav te dejavnosti ni naključje, dosegli smo sinergijske učinke pri opravljanju naših storitev.« dodaja direktor. (až)

ODGOVOR PRIMORSKEMU UTRIPU

V septembrski številki časopisa *Primorski utrip* se je tudi njegova lastnica, gospa Adrijana Krajnc Vasovič s.p., priglasila, da zapiše svojo Resnico o Portorožanu.

Pisanje gospe **Krajnc Vasovičeve** neusmiljeno spominja na znano anekdoto o **Heglovi** branjevki, kateri kupec na tržnici očita, da so njena jajca mogoče za spoznanje manj sveža, nakar mu branjevka srdito zabrusi: »Kaj boš ti govoril o tem, ko pa je tvoja mama kurba, oče pa pijanec!« Bistvo tovrstne polemike je pač v tem, da se ne odgovarja na očitano, pač pa se raven debate prenese na osebni nivo diskreditiranja, obrekovanja (o »neevidentiranih prostovoljnih prispevkih«) in denunciranja (o »nezakonitem izhajanju«) - polemika »ad hominem« namesto »ad rem«.

Na naš očitek, da županja **Štularjeva** z denarjem piranskih davkoplačevalcev financira *Primorski utrip*, v zameno pa jo ta list neskrupolozno promovira in zanjo agitira, s čemer diskriminira vse druge politične stranke, ki delujejo v naši občini, pa lastnica *Primorskega utripa* – ker pač drugega nima – iz klobuka kot zajca potegne argumente o nezakonitem izhajanju *Portorožana*, gostilniške čenče o sumljivih prostovoljnih prispevkih krajanov brez davčne evidence, o neznanem direktorju nekega portoroškega podjetja, ki da v pizzeriji razglaša, kako bo *Portorožanu* nakazal kaj denarja, da bo o njemu lepo pisal (seveda bi nas veselilo izvedeti njegovo ime, da ga potegnemo za jezik), o novinarskih nagradah, ki da jih je prejel PU in podobne neslanosti. Na retorično vprašanje gospe iz PU, češ, kaj so nam (*pri Portorožanu, op. avtorja*) hudega storili, da smo se spravili nadnje, je odgovor preprost in jasen: nismo se spravili nad vas in niti nimamo takšnega namena, za ničesar osebnega ne gre, nazadnje nas niti ne zanimate. Brez slepomišenja in dlake na jeziku pa smo vam povedali (*kogar zanima, naj pogleda v letošnjega Portorožana št.2, Kaj imata skupnena županja in Primorski utrip – op. ured.*), da ste v avgustovski številki vašega mesečnika v poročilu o javni razpravi o prostorskih lokacijskih načrtih v portoroškem *Avditoriju*, smešili krajanje, ki so bili kritični do predstavljenih projektov in so o njih javno povedali svoje pomisleke, da ste omalovaževali *Svet KS Portorož* (češ da nima podpore krajanov), klevetali arhitekto, ki so sodelovali pri pripravi stališč portoroškega sveta (z nizkotnim podtikanjem, da gre za tiste arhitekto, ki pri izdelavi spornih projektov, niso dobili dela), na drugi strani pa kot kakšen plačan uslužbenec za stike z javnostjo branili stališče županje in njenih investitorjev, ki nameravajo prostorsko

opustošiti *Portorož*. Temu se pač ne reče novinarstvo, pač pa ponarejanje resnice (bili pa ste tudi edini medij, ki je poročal tako neresnicoljubno, nazadnje smo, denimo, o portoroški javni razpravi lahko brali v *Večeru* (14. septembra), ki je že v naslovu – *Občani prvič javno ploskali proti piranski županji* - izpostavil, kakšen debakel je na »odprti sceni« doživela županja).

Preprosto rečeno, očitamo vam nepošteno novinarstvo in manipuliranje javnega mnenja. In, ker vam občina Piran letno daje ogromna sredstva, vaše pisanje niti ne more biti kaj drugega, kot služabniško in malikovalsko do županje in sabotiranje javnosti. Funkcija medijev kot dela svobode govora je tudi (ali celo predvsem) **kontroliranje in omejevanje oblasti**, da se ne povampiri in ne da oblast preko medijev, kot je v vašem primeru, z manipuliranjem informacij, kontrolira in omejuje občane občine Piran. Očitamo vam kršitev 47. člena *Zakona o medijih*, ko pod videzom novinarskega članka namerno zavajate bralstvo, dejansko pa promovirate oglasne vsebine (na primer: v članek zavita reklama o odškodninskih družbah, o Zavarovalnici Triglav, intervjuja s kandidatom LDS in ZLSD za državni zbor RSlovenije v zadnji številki, ki sta očitno naročena in propagandna), ker torej poskušate prepričati bralca, da gre za resen novinarski članek, v resnici pa gre za navadno prikrito reklamiranje ali politično propagando. In, ko boste naslednjič očitili Portorožanu nezakonitost, boste morali najprej sami pokazati, da imate čiste roke! Pa še: vedite, da je kazen za prikrito oglaševanje najmanj 2.500.000,00 tolarjev.

Hkrati pa izrabljam priložnost, da odgovorim nekaterim v *Primorskem utripu* večkrat izraženim denunciacijam: *Portorožan*, oziroma *KS Portorož* kot izdajatelj, ima kot vir prihodkov v aktih določeno, da se kot brezplačni časopis financira s sponzorstvom in prostovoljnim delom. *Nadzorni odbor občine Piran* je spomladi 2004, kljub močnim nasprotnim pritiskom, da se najde kaj negativnega, izdal pozitivno in spoštljivo mnenje o finančnem poslovanju *Portorožana*. Vsi prejemki so bili davčno evidentirani, zato je *Portorožan* tudi v letu 2003 ustvaril cca. 2.000.000,00sit viška prihodkov v korist *KS Portorož*, verjetno kot edini proračunski porabnik v občini Piran.

Kar se pa tiče nezakonitega izhajanja *Portorožana* pa naj še enkrat - vam na ljubo

- ponovimo že večkrat povedano: *Portorožan* je izhajal na podlagi odločbe *Ministrstva za informiranje* iz leta 1992, ki je ni noben zakon odpravil ali razveljavil! V pravni državi nobena odločba državnega organa sama po sebi ne more prenehati veljati. Lahko jo odpravi le druga odločba ali zakon, vendar tega ni bilo. Zato tudi inšpektor **ni prepovedal izhajanja Portorožana** – kot poskušate pompozno zavajati bralce vašega časnika - pač pa je izdal napolitilo za uskladitev časopisnih aktov z zakonom. Na veliko razočaranje tistih, ki so po lanskem decembrskem neuspelem poskusu zamenjave uredništva, začeli – tudi s pomočjo *Primorskega utripa* - ovajati *Portorožana* raznim inšpektorjem in dopisnikom, v želji, da bi prepovedali njegovo izhajanje. Na vašo žalost pa so takšni časi minili, tako se pač to ni zgodilo. Za nepoučene bralce pa naj vendarle ponovimo, da ima prijava v razvid medijev približno enako težo kot recimo izpolnitev obrazca za začetek dela na Zavodu za zaposlovanje (dokaz je, da je bila ta formalnost letos junija urejena kmalu po izvolitvi novega sveta KS Portorož).

Marko Zorman

Na čemu temeljijo lokacijski načrti

Občina Piran se na naložbe v Portorožu pripravlja že od leta 2000. V ta namen so zapisali Vizijo strateškega razvoja Portoroža 2005/2025 (plačali so ga institucionalni lastniki turističnih zmogljivosti), Strategijo razvoja slovenskega turizma 2002-2006, strateški dokument Razvoj turizma v Občini Piran in Listino o turistični občini Piran. Organizirane so bile tri delavnice: urbanistično arhitekturna, krajinsko arhitekturna delavnica in delavnica o razvojnih možnostih turizma. Občina Piran je na državni Razpis za subvencioniranje stroškov izdelave občinskih prostorskih aktov prijavila devet lokacijskih načrtov: Piranska vrata, Park Cvetje, Hoteli Morje, Hoteli Palace, Center Portoroža, Marina Portorož, Seča-polotok, Letališče Portorož in Golf igrišče v Sečovljah (za vseh devet dokumentov je država občini namenila 60 mio SIT). Turistične subjekte je občina pozvala, naj povedo, kaj načrtujejo. Na tej osnovi so nastali: Pismo o nameri o nadaljnjem turističnem razvoju občine Piran ter razvoju centralnega dela Portoroža, Operativni program razvoja turizma v občini Piran in Pogodba o pripravi prostorske dokumentacije za razvojne potrebe turizma v letih 2003 in 2004. Julija 2004 je občinski svet sprejel odlok o prostorskih sestavinah dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Piran za turistično gospodarstvo v letu 2004, v katerem je navedeno, kaj morajo lokacijski načrti vsebovati.

Kaj kršijo lokacijski načrti

Deklaracijo o zeleni občini je sprejel piranski občinski svet leta 1995 in sloni na Slovenski deklaraciji o trajnostnem razvoju, ta pa na konvencijah Združenih narodov. Trajnostni razvoj je takšen razvoj, ki zadošča današnjim potrebam, ne da bi pri tem poslabšal življenjske pogoje prihodnjih generacij. Piranska deklaracija govori o ohranjanju naravnega ravnovesja, o mehkem, sonaravnem turizmu, o zamenjavi sedanjih prenočitvenih zmogljivosti s kakovostnejšimi, o varovanju naravne in kulturne dediščine, o zdravem načinu življenja...

V Slovenski deklaraciji o trajnostnem razvoju piše, naj turizem temelji na naravnih vrednotah in naj ne posega nasilno v naravo, hkrati naj zagotavlja dohodek predvsem domačemu prebivalstvu; naj imajo prednost zasebne sobe in manjši penzionci, ki zmanjšujejo občutek ujetosti v turistični geto pred hotelskimi silosi in apartmajskimi naselji, za katere moramo žrtvovati dragoceno krajino.

Zakon o varstvu okolja iz leta 1993 je pravna osnova za uresničevanje načel trajnostnega razvoja v Sloveniji.

Odlok o prostorskih sestavinah dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Piran ima v 9. poglavju zapisano, da morajo lokacijski načrti vsebovati analizo o vplivih na naravno in družbeno okolje (predvidena rast poselitve, rast delovnih mest, razvoj šolstva, varstva, zdravstva, kulture, sociale, komunalno opremljanje...)

Krajani Portoroža so jasno povedali, da niso zadovoljni z načrti. Slišijo se glasovi v Sečovljah, ki nasprotujejo posegom v soline in gradnji igrišča za golf, v Luciji pa pozidavi pod Sečo in širitvi Marine.

Kje smo sedaj z lokacijskimi načrti?

Doslej je občinski svet imel v prvem branju

dva načrta: *Piranska vrata* (odlok, ki opredeljuje urejanje območja pred vhomom v mesto, so morali občinski svetniki na zahtevo ministrstva za kulturo po hitrem postopku spreminjati in sicer zato da bi se zavarovalo kulturno dediščino, kakršno predstavlja - ne le za našo občino, temveč za vso Slovenijo (in nemara tudi za širši evropski prostor) - stari Piran) in *Seča-polotok*. Načrta za *Letališče Portorož* in *Golf igrišče* v Sečovljah sta bila na občinskem svetu po drugem branju sprejeta. Javna obravnava za načrt *Marina Portorož* je bila 14. julija v krajevni skupnosti

tujejo jim krajani.

Če bo županja kljub temu na dnevni red občinskega sveta uvrstila take lokacijske načrte, ki so jih ljudje zavrnili, pomeni, da ne spoštuje pravnega reda in da ne upošteva volje krajanov.

Svetniki in županja naj se zavedajo, da je njihova naloga zastopati voljo in interese občanov. Zato so bili izvoljeni.

Za osvežitev spomina o tem, kdo zastopa občane v občinskem svetu, objavljamo imena izvoljenih članov: **Boštjan Andrejč, Aldo Babič, Andrej Babnik, Darij Barille,**

Ivan Dekleva, Janez Dereggi, Ugo Fonda, Gašpar Gašpar-Mišič, Marko Gorenjc, Sebastjan Jeretič, Sandro Kravanja, Bogdan Lulik, Alberto Manzin, Jože Maver, Tajib Mašič, Luciano Monica, Milena Oblak-Juh, Alen Radojkovič, Rozana Špeh, Sašo Šraml, Jana Tolja, Matjaž Ukmar, Patrik Vlačič, Alojz Zorn in Drago Žerjal. Skoraj pol jih je v *Liberalni demokraciji Slovenije* in v *Združeni listi socialdemokratov*, skoraj vsi drugi so jim pokorni. Jedro oblasti tvorijo ljudje, ki zasedajo vodilne

položaje v javnih podjetjih in ustanovah, ali so kako drugače povezani z občino.

Spoštovani občani, poznate svoje predstavnike? Poznajo oni vaše mišljenje? Vas zastopajo na občinskem svetu?

Novi volitve v svet občine Piran bodo čez dve leti.

(nš)

Tudi to je Portorož

Lucija, načrti *Park Cvetje, Hoteli Morje, Hoteli Palace in Center Portoroža* pa so doživeli buren odziv na javni obravnavi v Portorožu 9. avgusta. Zadnjih pet čaka na prvo obravnavo v občinskem svetu. Zadnji rok za izdelavo lokacijskih načrtov je 30. junij 2005 (rok je predlagalo Ministrstvo za gospodarstvo, ki financira izdelavo načrtov).

Lokacijski načrti bodo veljali, ko jih sprejme občinski svet

Občinski svet nikakor ne bi smel obravnavati petih portoroških lokacijskih načrtov (Park Cvetje, Hoteli Morje, Hotel Palace, Središče Portoroža, Marina Portorož), kakršni so bili predstavljeni v javni obravnavi! Razloga sta vsaj dva: *načrti niso izdelani skladno s pravnimi predpisi in deklaracijami; naspro-*

ZAMISLI

- Na najvišjem tronu sveta sedimo le na svoji riti.

(Montaigne)

Nov piranski urbanizem, manifestacija ničevosti

Letošnje leto je bila tukajšnja javnost (vsaj tista pozornejša) najprej šokirana zaradi števila prostorskih aktov, za katere ni zaželeno presojati njihove vsebine. Za osvežitev spomina, pogledjmo, kako se je vse zvrtilo!

Nedonošenčki

Februar 2004: novi lokacijski načrti. Pričakovali smo dva, največ tri. Iz inkubatorjev so jih kot po toboganu spustili pet (za Portorož) oziroma celo devet nedonošenčkov. Pričakovali smo, da bo hospitalizacija še dolga in negotova, da bo tudi nam - bolj neposvečenim kot nepoklicanem - pri tem dopuščeno kaj predlagati, svetovati, pričakovati,...

Junij 2004: ko je občinski svet na hitro spremenil prostorski plan občine Piran, je bilo prej realno pričakovanje zatrto, upanje pokopano. So s tem usodo našega tukajšnjega bivanja in razvoja dokončno zabetonirali, še preden smo se tega lahko zavedli? Je še kaj upanja, da se bo katero od naših pričakovanih sploh lahko še uresničila? Županja je jasna in odločna. Prostorski plan je temeljni akt, je sprejet, veljaven in občinski svet bo poskrbel, da bo - takšen kot je - tudi uresničen. Lokacijski načrti so izvedbeni akti in mi vas z njimi samo obveščamo, kaj bomo delali! Pri tem ne morete več ničesar spremeniti.

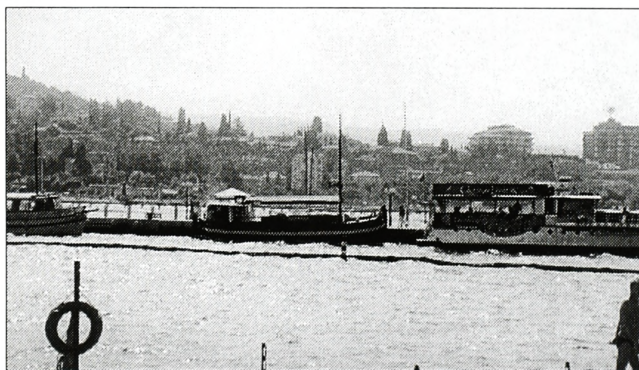
Taka prisposoda se mi je vsilila, ko sem poslušal *drugo uradno konferenco programsko-urbanističnih in arhitektonskih zasnov* za najpomembnejše predele oz. kraje v občini Piran. Navajen pompoznosti in vedno poudarjene grandiozne sposobnosti uradnih oblasti (kar sem preslišal), sem pričakoval vsaj naivno velikopoteznost predlagateljevih "sanj" - predvsem pa več strokovnega znanja, sposobnosti in dobronamernosti tistih, ki so za naš (davkoplačevalski) denar zasnovali in pripravili "strokovne podlage" za nov prostorski plan občine Piran. Ne bom opisoval splošnega razočaranja in neprijetnih izključitev (iz obravnave) skoraj vseh, ki smo bili priča temu dogajanju. Dogodek je sprožil taka in drugačna razmišljanja poslušalcev o naši sedanjosti in prihodnosti. Predvsem pa spoznanje o ničevosti posameznih zasnov, prikrite s šokantnim številom novih prostorskih aktov. Ljudje naj sodijo po številu aktov in ne po njihovi vrednosti! Pri vsej stvari gre za dve dejstvi in eno resnico. Najprej: **potencialna investitorja sta le dva in samo eden od njiju** (večinski lastnik *Marine* d.d.) želi, **da bi občina preredila prostorski plan njegovim** (v predlagani obliki neuresničljivim) **investicijskim namenom**. Prvi investitor (*Istrabenz*) rabi za uresničitev svojih načrtov

le nekaj drobnih tehničnih popravkov sedaj veljavnih prostorskih ureditvenih pogojev (za stari hotel *Palace*). Nato: **projektivni biroji in posamezniki so pač izkoristili ponujeno jim možnost zasluzka. Vse drugo je zgolj politična manifestacija in manipulacija odtujenih - občinske in tudi podjetniških - oblasti oz. uprav.**

Iz video posnetka seje občinskega sveta, na kateri so svetniki sprejemali nov prostorski plan občine Piran, sem lahko ugotovil, da se večina koalicijskih svetnikov sploh ni zavedala svojega dejanja v njegovi celovitosti in da večini sploh ni bilo jasno, kaj so sprejemali in sprejeli. Zaradi izjave županje v **Portorožu**, ki sem jo zgoraj povzel, sem resno zaskrbljen. Prepričan sem, da se tako početje lahko (ali celo mora), sprevreči v konflikt interesov, ki bo za dolgo zaustavil kakršnokoli izvedbeno dejanje.

Kako razmišljajo in ravnavajo izvoljene občinske oblasti?

Predlagani urbanistični "projekti" so polni

podedovanih boleznih in celo avtodestruktivnih. Predlagatelji bi zagotovili uresničitev vseh "podjetniških in zasebnih interesov" tudi tistih, ki kraju in ljudem (niti dolgoročno), ne dajejo nobenih koristi ali nadomestil (za zaseden prostor, za rabo infrastrukture itd.). Še več, **projekti so zasnovani tako, kot da bi morali prioritarno omogočiti špekulacije, kapitalne apetite in pohlep izbranih elit.** Nove objekte bi v krajino "trdo" postavili in "tehnicistično" zasnovali - zgolj kot strojne naprave (tovarne) za proizvodnjo gostinskih, in z njimi povezanih, proizvodov. Vse bi bilo podrejeno pridobivanju "maksimalnih dobičkov" in povsem zasebnim koristim, tudi - zvečine nesprejemljiva - **zasipavanja morja pred Piranom, na Fornačah, pred skladišči soli, pred portoroško in lucijsko plažo, pri**

OPOMBA: Na drugi uradni konferenci programsko-urbanističnih in arhitektonskih zasnov za najpomembnejše predele oz. kraje v občini Piran je bil za širše območje Marine predstavljen povsem drugačen program rešitev.

Tudi avtor takrat predstavljenih rešitev je bil povsem drug kot je avtor lokacijskega načrta, ki je bil v javni obravnavi v KS Lucija.

avtokampu,... Predvideli so jih predvsem zato, da bi investitorjem zmanjšali investicijske stroške. Temu bi bila podrejena tudi gradnja gospodarske infrastrukture, katero naj bi prednostno zagotovila občina (letališče, golf igrišče, promet, urejanje novih plaž in nasutij morja,...).

Če bi se (npr. projekti ob **Marini**) realizirali v predvideni zasnovi, bi **prizadeli naravo, okolje in kulturo krajine**, to je; najbolj vitalne interese in koristi večine prebivalcev.

To, kar naj bi bilo zgrajenega, bi predstavljalo (za javnost) prepovedane "otoke na kopnem": ograde in fizične prepreke na morju,... Kvarilo bi (pogled, zorne kote in perspektive) avtohtonost kulturne krajine. Vse, kar je menda "gospodarski interes, bi bila "kolosalna" in "izolirana" in obzidana "elitna" naselja, namenjena za prav take premožnejše in prepovedana za vse druge. Vse bi prebivalstvu (npr. Luciji kot "dormitoriju cenene delovne sile") obrnilo hrbet, mu preprečevalo prost pogled in svoboden dostop do morja. Javno dobro bi spremenili v zasebno - podjetniško - lastnino. O kakšni agori ali forumu (mediteranskem glavnem mestnem trgu), na katerem bi se lahko srečevali, če že ne shajali, domačini in turisti, ni niti najmanjše sledi. Razen "proizvodnje" se tu ne bi nič dogajalo, zato Lucijčani in Portorožani ne bi mogli nikoli reči »gremo v mesto«. Ob taki pozidavi bi se morali tudi vprašati: **Koliko bo sploh novih delovnih mest in ali bodo ta delovna mesta za domačine dostopna, pa tudi dovolj kvalitetna?** Ali ne bodo nove kapitalne naložbe, ponovno, povzročile migracije (priseljavanje) manj kvalificirane in cenene delovne sile in - za občino - novih socialnih problemov?

☞

In kaj je predvidenega za potrebe ljudstva - nas prebivalcev občine Piran?

Kdo skrbi za izpolnitev naših potreb in želja? Nič in nihče! Zgleda, kot da bi imeli že sedaj vsega preveč in da ni potrebno, k temu kar že imamo, ničesar dodajati, ničesar obnoviti ali zboljšati. Še več. Zgleda, kot da je tega, kar še imamo, "preveč" in da je "prerazkošno". Ponujeni programi pravijo, da nekaj od tega, kar imamo, lahko in moramo prepustiti "gospodarski oz. podjetniški sferi". To, kar bo novega, bo namenjeno pretežno tujcem. Nikogar ob tem ne skrbi dejstvo, da je "vsa podjetniška sfera skupaj z lastniki kapitala" že zapustila občino Piran in da se bodo dobički, skupaj z naravno, rento prelivali drugam, da je občina Piran že kolonizirana, da so tudi odločujočo pobudo (da ne rečem diktat) za urejanje rabe prostora v občini Piran, prevzeli ljudje, ki s krajem niso in ne bodo nikoli povezani. Sicer omenjajo, da so predlagane rešitve povečini povzeli iz urbanističnih in arhitekturnih delavnic študentov arhitekture, ki so jih - bolj kot njihovi profesorji - usmerjali občinski strokovni delavci. V njih so "obdelane" njihove sugestije. Samo predstavljam si lahko, zakaj so - namesto z izkušenimi in vrhunskimi strokovnjaki, ki jih je med občani občine Piran zares veliko in dobro vedo, kaj rabimo, kje in kako bi lahko gradili - postopke peljali s študentarijo od drugod, naročali izdelavo aktov v "birojih" brez pravih strokovnih referenc!!!

Sam postopek sprejemanja prostorskih aktov bodo izrabili tudi za ceneno olastninjenje (privatizacijo) prostora, ki je še ali bi moral biti (in ostati) javno dobro - v skupni rabi in lasti občanov oz. občine Piran. Skoraj zagotovo se bo to zgodilo s prostorom na Bernardinu, ki je bil namenjen domu vodnih športov, v Portorožu z območjem nekdanje vrtnarije, ki je bila namenjena za rekreacijsko - parkovno ureditev oz. arboretum, v Luciji s prostorom, ki je bil namenjen za gradnjo večnamenskega športnega stadiona in s prostorom, kjer so sedaj teniška igrišča, s sedaj še morskim prostorom, ki ga bodo zasuli in s tistim na, katerega bodo razširili marino, in še in še...

Rafael Dodič

ISKRICA

Piranska stranka ZLSD je v začetku septembra sklicala tiskovno konferenco. Potem je na pogostitev povabila tudi novinarje. Ne moremo govoriti o neodvisnosti medijev, če novinarji obedujejo s politiki za isto mizo in na račun skupnosti.

REMILEV d.o.o.
Postojnska 11, 6310 IZOLA
Tel.: 05 / 64 16 333
www.fastfoodveni.com

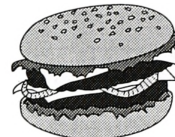
Obveščamo Vas, da pripravljamo za razne rojstne dneve, obletnice, poroke ipd.:

- NAREZKE
- PEČENO MESO (sv. rebra, krače, odojek...)
- ZELENJAVO NA ŽARU
- PREBRANEC, PEČEN KROMPIR
- OCVRTO MESO, KALAMARE IN ZELENJAVO
- PIZZE

Po dogovoru je možna dostava tople hrane.

LETNI URNIK

pon - sob : 8.30 - 22.00
nedelja: 11.00 - 22.00

ZIMSKI URNIK

pon - sob : 8.30 - 21.00
nedelja in prazniki zaprto

CRUISE & FERRY CENTER

TURISTIČNA AGENCIJA

Specialisti za križarjenja in vse vrste prevozov: Trajektni, letalski in železniški. Počitnice in hoteli po vsem svetu.

Ekskluzivno zastopamo naslednje družbe:

Costa Crociere, MSC Crociere, Louis Cruises, Royal Caribbean & Celebrity Cruises, Carnival, Princess, Cunard, Minoan Lines, Superfast & BSF, G&A, Anek, GNV, Corsica & Sardinia Ferries, Moby Lines, Jadrolinija, Tirrenia, SNAV, SEM, P&O, Viking, Trenitalia, Britrail, Amtrak, Finnrail, ...

Cruise & Ferry Center, Obrtna cona - Liminjanska 94b, Lucija
Pričakujemo vas od 10.00 - 18.00 ure.

Pokličite: (05) 67 10 777

www.cruise-ferry-center.com

Danes je svet, bolj kot kadarkoli, razdeljen na dva tipa neuravnovešenih in nezdravih skrajnosti hranjenosti prebivalstva. Na eni skrajnosti je podhranjenost, kar velja za dežele tako imenovanega tretjega sveta, na drugi pa prepogosta prehranjenost v visoko razvitih državah. Nutricionisti in drugi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s ohranitvijo in krepitevijo človekovega zdravja, se strinjajo, da je hrana nedvomno živo zdravilo. Pravilno izbrana, raznolika ter količinsko uravnovešena živila pomenijo močan in odločilen dejavnik, ki ima veliko vlogo pri trdnem zdravju človeka v vseh njegovih starostnih obdobjih. Preveč ali premalo hrane, presiromašna ali prebogata, nepravilno sestavljena in higiensko oporečna hrana so le nekateri vidiki nepravilnega pre-

hranjevanja.

Z ekonomskega stališča predstavljajo stroški hrane znaten del družinskega proračuna tudi v naši državi. Obleke, pohištvo in ostale dobrine so postale relativno dostopne večinskemu delu prebivalstva vseh družbenih slojev. Tako je pri nas, in podobno je v večini evropskih držav. Zdravstveno-vzgojni vidik o prehrani je v marsikateri visoko razviti državi (npr. *Finska, Švedska*) prodril globoko v zavest ljudi. Prav na račun tega so zmanjšali delež bolezni srca in ožilja za okoli 30 odstotkov, pozitivni rezultati pa so vidni tudi pri ostalih tako imenovanih civilizacijskih boleznih (diabetes, različna degenerativna obolenja, ipd.). Ljudje iz nižjih slojev in nizko izobrazbo imajo veliko več možnosti, da svoje prehranjevanje prevesijo v eno ali drugo nezdravo skrajnost. Toda, ali si posameznik ali družina s povprečnimi prihodki tudi v naši družbi resnično lahko privoščijo dovolj raznoliko in količinsko

KOMU DROBTINICE?

16. oktober je svetovni dan boja proti lakoti.

DROBTINICA je ime mednarodni akciji ob Svetovnem dnevu hrane, ki jo bodo - razen slovenskega Rdečega križa - izpeljali še albanski, bolgarski, latvijski, makedonski, srbsko-črnogorski, poljski, romunski in slovaški. Osnovni namen akcije je opozoriti javnost o tem, da se, tako doma kot po svetu, še zmeraj soočamo z lakoto tako doma kot po svetu.

zadovoljivo prehrano, kakršno predpisujejo kot optimalno za zdravje? Kaj šele družine s skromnimi prihodki! Prepričana sem, da ne. S tem se vsakodnevno srečujemo na Rdečem križu. Ljudem pomagamo s podeljevanjem najosnovnejših živil, nujnih za človekovo preživetje (sladkor, olje, moka, konzerve, ipd.). Ta so opredeljena kot osnovna živila, ki jih naši socialno ogroženi občani z veseljem sprejmejo, saj so vir

osnovnega, pravzaprav najosnovnejšega. Prestižnejša živila, kot so sadje, zelenjava, tudi ribe in druga zdravju koristna hrana so le redko na mizi manj premožnih. Toda - ali ni velik cinizem tem posameznikom in družinam predavati in propagirati zdrava živila, zdrav način prehranjevanja in podobno?

Dandanes pa je prepogosta prav debelost znak revščine in ne bogastva, kot je veljalo v preteklosti. Slabokrvnost (pomanjkanje železa v krvi), denimo, je tudi ena od kontraindikacij za darovanje krvi, na kar organizatorji krvodajalskih akcij vse pogosteje naletimo in kar je dostikrat posledica nekakovostnega prehranjevanja kot posledica nizkega življenjskega standarda. kvalitetno hrano. Prosto-voljci Rdečega križa, zunanji strokovnjaki in sodelavci poskušamo skupaj pri slehernem posamezniku vplivati na odločitev za zdrav življenjski stil. Vedno pa me stisne v grlu, ko vem, da je kdo izmed prisotnih poslušalcev zdravstveno-vzgojnega predavanja o ZDRAVI HRANI IN PREHRANI človek, ki komajda - kot radi rečemo - sestavi prvi in zadnji v mesecu. Kako takim in podobnim razložiti, kaj so antioksidanti, kaj beta karoten, vitamini, nenasičene maščobne kisline - kot izdaten vir zdravja in lepote?

Mimogrede naj vas še spomnimo, da je letošnje leto mednarodno leto družine. Namenjeno je odnosom v družini, ki so zapleteni in specifični kot še nikoli v človekovi zgodovini. Že izrabljena fraza o ljubezni, ki da gre skozi želodec, je le vrh ledene gore, ki sama po sebi pripoveduje zgodbo o neuspehu: zgodbo o revščini, ki se najbolj dramatično kaže prav v zvezi s človekovim prehranjevanjem. »Povej mi, kaj ješ in povem ti, kdo si«, se glasi ena od splošno priznanih resnic, s katero bi lahko sklenili to naše razglabljanje ob mednarodnem dnevu hrane, s tem pa tudi lakote.

Valentina Klemš

*Sveto pismo in življenje nas učita, da raj človeku ni podarjen brezpogojno, ampak da ga lahko s svojo požrešnostjo in nespametjo tudi zapravi. Ko bo v rajske pokrajine uničil cvetlice in drevesa ter pregnal ribe, ptice in druge živali, jo bo moral tudi sam zapustiti.

Edvard Kovač, teolog in filozof

FELOLUX d.o.o
Trgovina, izvajanje in proizvodnja
 Padna 5, 6333 Sečovelje
ELEKTRO, RAZSVETLJAVNA,
VODOVODNIH,
OGREVANJA,
PLINSKIH,

FELOLUX
TRGOVINA
ELEKTRO
VODOVOD
OGREVANJE
 Liminjanska 111, 6320 Lucija
 (v obrtni coni)
 Felix & Flavio
 GRIZON

Tel.: 05/677-22-82

Slikar Janez Suhadolc ogorčen nad prispevkom v Portorožanu

Suhi vrača udarec

Obiskal nas je portoroški slikar Janez Suhadolc Suhi in ogorčeno protestiral proti članku v prejšnjem Portorožanu »Sosedje v vojni s slikarjem Suhijem«. Kot smo poročali, je 22 stanovalcev Cvetne poti in Stare ceste piranski županji izročilo protestni seznam podpisov zaradi domnevno neprimerne in motečega obnašanja slikarja, ki se je na pomlad priselil v njihovo sosesko.

nekaj dodatne ponudbe. Imam občutek, da so imeli sosjedje te prostore, kjer so bila nekoč skladišča civilne zaščite in taborniki, že od nekdaj na očeh. Zdaj kar ne morejo požreti dejstva, da sem jih dobil jaz. Stanovanje, v katerem počasi nastaja tudi atelje, sem okusno

Suhi je zatrdil, da so navedbe v prispevku čista laž in da je resnica ravno nasprotna: »Sosedje so tisti, ki mi nagajajo, me zmerjajo z najhujšimi žaljivkami. Kar naprej kličejo policijo, ta pa vsakokrat znova ugotovi, da ne gre za nobene prekrške. Vsa resnica je v tem, da bi se me sosjedje radi znebili. Ne vem zakaj, domnevam pa, da iz koristoljubnosti. Polastili bi se namreč radi prostorov, da bi kot sobodajalci imeli na voljo še

uredil, lepo skrbim za okolico...«. Slikar se tudi sprašuje, kje živimo, če je vrtenje glasbe čez dan prekršek in če je vožnja z motorjem norost. Do kraja žaljiva pa se mu zdi obtožba, da se gol izpostavlja pred otroci in sosedi. »Takšne obtožbe so kratko malo podle. Pomislite! V poletnem času na dvorišču sedim v »badem« plašču in kopalkah in to je zanje golo izpostavljanje pred otroci! Pred otroci, ki jih imam najraje na svetu! Tega preprosto ne morem pogoltniti. V Portorožu živim od leta 1974 in sem v kraj zaljubljen.

Po objavi članka v Portorožanu, nas je poklical Karlo Maglica, prvopodpisani na peticiji proti Suhiju, in povedal naslednje: »Suhi nas še naprej terorizira. Medtem je še dvakrat posredovala policija. To je skupno enajsto ali dvanajsto posredovanje. Suhi, žalibog, ne razume naše govorice, ne ve, kaj je to družinsko sožitje, preprosto živi v oblakih. Zdaj čakamo na odziv županje.«

Storil sem veliko dobrega. V dobredelne namene sem podaril več slik. Svoj čas sem bil iskan vodnik, govorim namreč štiri jezike. Veliko koristnega sem napravil tudi v jadralskem klubu Pirat. Prav zato sem imel občutek, da bi lahko tudi občina kaj storila zame. Županji Vojki Štular se javno zahvaljujem za njeno osebno angažiranje, da sem pač dočakal srečni trenutek, ko imam svoje stanovanje. Vrata stanovanja nikoli ne zaklepam. Pri meni so v vsakem trenutku dobrodošli vsi ljudje, seveda le tisti, ki v srcu dobro mislijo.« je sklenil Suhi.

Andrej Žnidarčič

Lastniki grobov razočarani nad odgovorom z občine

Lastniki in oskrbovalci grobov na piranskem pokopališču so na piransko županjo **Vojko Štular** naslovili prošnjo, naj jim pomaga pri pridobivanju brezplačnih parkirnih mest ob pokopališču. Kot so zapisali, naj bi bila ta parkirišča namenjena izključno oskrbovalcem grobov, ki pokopališče obiskujejo vsakodnevno.

V imenu županje je podpisnikom odgovoril **Sašo Šraml**. Zapisal je, da bo po dokončni ureditvi prometne signalizacije na tem območju obiskovalcem pokopališča omogočeno polurno brezplačno parkiranje na gramoziranem parkirišču, kjer bodo lahko raztovorili material za vzdrževanje grobov (zemlje, sveč ipd.), po preteku tega časa pa bo potrebno vozilo umakniti v garažno hišo.

Gospa **Danica Sluga** iz Lucije, ena od pobudnic zbiranja podpisov, je vidno razočarana nad odnosom županje do občanov.

»Zbrali smo 102 podpisa, prepričana pa sem, da bi jih zlahka še dvakrat toliko. Zlasti za nas, ki pokopališče obiskujemo vsakodnevno, je plačevanje parkirnine v garažni hiši precejšen izdatek. V tiste pičle pol urice, kolikor bo na voljo za brezplačno parkiranje na gramoziranem parkirišču, pa ob grobovih ni mogoče postoriti ničesar. Globoko sem prizadeta tudi zato, ker županja, kljub zgovornemu številu podpisov, ni odgovorila osebno, ampak je za to pooblastila podrejenega uradnika.«

(až)

A.S.

Kaj je prinesla garažna hiša?

Stanovalci zgornjega dela ulice IX.korpusa v Piranu, opozarjajo na nevdružne prometne razmere. Nekoč mirna stanovanjska soseska, od začetka gradnje garažne hiše doživlja pravi prometni kaos. Vozniki, ki so prej parkirali ob cesti za Fieso ter na mestu današnje garažne hiše, iščejo parkirni prostor na Korpusovi ulici. Dvosmerni promet sploh ni več mogoč. Zgodilo se je, da komunalni tovornjak ni mogel odpeljati nakopičenih odpadkov, ki se nabirajo zlasti na parkirnem prostoru pri mestnem obzidju. V minuli turistični sezoni se je tukaj kampiralo, žuriralo, povzročalo nočni hrup. In ker v bližini ni sanitarij, si ni težko predstavljati, kakšna je videti okolica znamenitega piranskega obzidja. Pristojni so stanovalcem pojasnili, da v občinskem proračunu ni predvideno redno vzdrževanje parkirnega prostora in razgledne terase nad nekdanjim obrambnim domom. Tako zdaj predlagajo, da se v ulici, ki velja za šolsko in turistično pot, prepove obojstransko parkiranje od pokopališča do hiše št. 29. Parkiranje naj se dovoli abonentom (stanovalcem Pirana ter zaposlenim v mestu) na parkirnem prostoru pri obzidju ter navzdol do župnišča. Stanovalci seveda upajo, da bo pristojnim uspelo urediti stvari ter bolje polniti garažno hišo in z njo občinsko blagajno.

Za denar je treba delati,

NLB Skladi

NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o.
Čopova ulica 3, 1000 Ljubljana

z denarjem je treba znati.

Naložba v vzajemne sklade družbe **NLB Skladi**

vam omogoča preprosto varčevanje z izborom med različnimi varčevalnimi načrti in visoko likvidnost naloženih sredstev. Nudimo vam strokovno pomoč pri izboru vrste naložbe glede na tveganje in pričakovano donosnost naložbe.

- NLB Skladi - Svetovni sklad delnic
- NLB Skladi - Sklad slovenskih delnic
- NLB Skladi - Kombinirani sklad
- NLB Skladi - Sklad obveznic

Najmanjše začetno vplačilo v posamezen vzajemni sklad, v primeru **enkratnega vplačila** znaša 240.000,00 SIT, v primeru **postopnega varčevanja prek varčevalnega načrta** pa znaša začetni polog najmanj vsoto dogovorjenih vplačil v vzajemni sklad v prvem letu varčevanja (možnost najmanjših periodičnih vložkov od 10.000,00 SIT naprej, odvisno od izbrane predvidene periode vplačevanja).

K vzajemnim skladom družbe NLB Skladi lahko pristopite tudi v vseh večjih poslovalnicah Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, ki so opredeljene kot vpisna mesta. **Pooblaščen vpisno mesto je tudi Poslovalnica Lucija, Obala 112, 6320 Portorož (od ponedeljka do petka od 8.30 do 13. ure in od 15.30 do 17. ure).**

Pri Novi Ljubljanski banki vaš denar ne bo počival, medtem ko vi delate.

Opomba: Vzajemne sklade NLB Skladi - Svetovni sklad delnic, NLB Skladi - Sklad slovenskih delnic, NLB Skladi - Sklad obveznic in NLB Skladi - Kombinirani sklad upravlja družba NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o. Pooblaščen vpisni in informacije so vsebovani v spletnih preglednikih in preglednikih vzajemnih skladov z vključeno funkcijo upravljalca. Pred postopkom k poslovanju upravljalca mora služba za upravljanje NLB Skladi na Nova Ljubljanska banka, ki je pooblaščen za sprejemanje prostovoljnih vplačil, vplačatelja brezplačno svetovalni preglednik. Vplačatelj lahko spletni preglednik na brezplačno preloži na sedežu družbe NLB Skladi na vseh poslovalnicah vseh poslovalnic Nove Ljubljanske banke na vseh poslovalnicah vpisnih mest, ki so opredeljena v spletnem pregledniku in v spletnem pregledniku na vseh poslovalnicah vpisnih mest Nove Ljubljanske banke v sklopu delovnega časa teh vpisnih mest na zahtevo vplačatelja pred postopkom k poslovanju upravljalca vzajemnega sklada. Pooblaščen vpisno mesto je tudi Poslovalnica Lucija, Obala 112, 6320 Portorož (od ponedeljka do petka od 8.30 do 13. ure in od 15.30 do 17. ure). Vzajemni skladi nove banke, predložiti in to vključeno z vsem zaprosilom. Zaradi svojih delovnih obveznosti in zaradi obveznosti, ki jih vplatači v skladu varčevanja ne bodo prejeli vseh sredstev, ki jih je sklad v skladu s predpisanimi vzajemnega sklada.

www.nlb.si

ljubljska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Zaposlite svoj denar

Piran v očeh umetnika Jožeta Pohlana

Akademski kipar Jože Pohlen živi in ustvarja v Strunjanu. Desetletnemu so bogati nemški mecenari omogočili študij na umetniškem inštitutu v Firencah. Radi so mu pripovedovali o svojih potovanjih, še posebej se mu je vtisnilo v spomin opisovanje Pirana kot mesteca, ki vabi s svojo majhnostjo in intimnostjo. Sam je obiskal Piran šele v času študija na likovni akademiji v Ljubljani. Piran ga je tako prevzel, da se je potem, ko je poučeval na koprskih srednjih šolah, v času poletnih počitnic, ko so njegovi kolegi potovali v imenitna dalmatinska mesta, nastanil v portoroškem hotelu Helios in se vsak dan vozil s tramvajem v Piran, da se je naužil lepote starega mesta.

Tako je povedal: »Izvori Pirana segajo v antični čas. Antični umetniki so bili humanisti. Skoraj ni obdelanega kamna, da ne odseva človeške lastnosti. Smatrali so, da je najvažnejše zgledovati se po lepoti človeškega telesa in telesnih gibov. Izražali so se zelo kontrastno in zvočno, lovili oblike, poteze in barve, filigransko natančno so posnemali vse elegantno in žlahtno. Posebno pozorno so sledili obrazu. Iz antičnih pridobitev se je napajal tudi srednji vek. V Piranu lahko obraz in človekovo telo razberemo v dekoracijah portalov in oken in tudi dimnikih na strehi. Ti elementi so kot notni zapisi, v katerih glasbeniki zapišejo svoje melodije. Tistim, ki so doživljali te spomenike, so se zapisali v podzavest. Njihovi potomci jih nosijo atavično (ad ave – od prednikov). Lepota jim je domača, ob pogledu nanjo jim poskoči srce od veselja. Lepote se nikoli ne nasitijo. Arhitekti in kiparji, celo obrtniki, ki nosijo ta zapis v sebi, znajo to vnesti v svoje stvaritve.« Pohlen pravi, da ima vsaka doba drugačne

proporce. Človek je namreč rasel, v vsaki novi dobi je bil višji za nekaj centimetrov. V Piranu so proporci iz davnine, ko so bili ljudje veliko manjši. Piran je kot ognjišče, ki vabi k ljubljeni osebi.

Po zatonu Beneške republike, ki je tako zaznamovala Piran in druga istrska mesta, je zavladal Dunaj. Razvila so se druga mesta - Trst, Reka, Ljubljana - in pustila v senci mala istrska mesta. Tako so ostala skoraj taka, kot so bila pred 500 leti. Ne samo hiše, tudi ljudje, njihov način življenja, navade in jezik. Piran je bil v primerjavi s Koprmo in Izolo najmanj pod vplivom Avstro-ogrske, zato je tudi jezik ostal najbolj beneški. Najbolj je bil povezan z morjem, zaradi pridelave soli, ki je bila v srednjem veku silno iskana dobrina, je bil tudi gospodarsko na boljšem. Zaradi trgovanja s soljo je Piran vzpostavil vezi z mnogimi deželami, kar mu je prinašalo tudi lepe zaslužke. Vse to je Pirančanom zagotavljala samostojnost in visoko razvito kulturo. Hiše so domače, intimne, pa vendar predstavljajo vzvišeno arhitekturo. Gotika, kot najelegantnejša arhitektura, zrcali sproščenost ljudi. Pirančani so umetnost doživljali predvsem v svojih cerkvah. V palačah in cerkvah se kaže arabeska arhitektura, pomorske prvine (npr. ladijske vrvi) so upodabljali v vseh mogočih debelinah.

V sebi nosimo duha naših prednikov

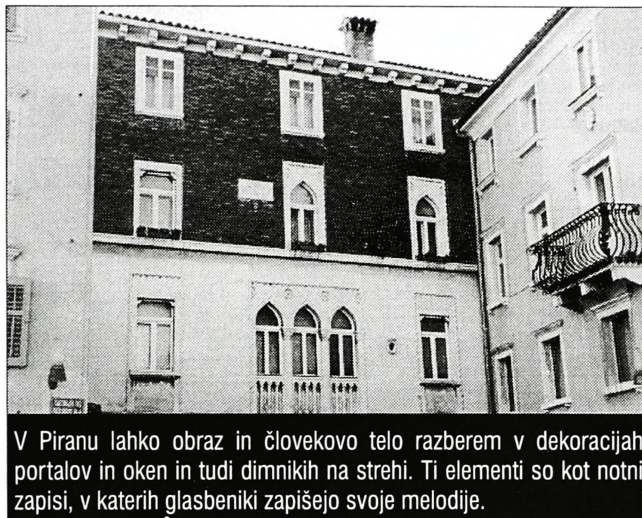
»V sebi nosimo atavizme, zapise prednikov. Niso izgubljeni, vtisnjeni so v podzavesti, od koder vdira v zavest potreba po lepem. Tisti, ki so se v Piran priselili iz drugačnih krajev, imajo v podzavesti drugačen zapis od tistega, ki jih imajo piranske hiše, kar je razvidno že v osnovnih razmerjih. Okus prišlekov iz panonskega sveta, kjer je

mestna arhitektura velika in motivi povsem drugi, se odraža v nizkih nosilnih stebrih in stlačenih visečih lokih, kot bi bili iz mehkega materiala, ne pa iz kamna. Tamkajšnje ženske so v številnih krilih široke in prsate, tudi hiše so take. Istrski stebri so pravi kandelabri, manjkajo le še pozlata in baročni okraski, da se spremenijo v oltarje, baldahine in kore. Okrasi, vrata, dimniki, kapelice, balkoni, vse je graciozno, odraža vzvišenost, zelo kompleksno kulturo, ki so jo v preteklosti negovali, ljubili in vodili človeka v neke vrste ekstazo. Utihnemo, ko smo pred temi objekti, zamišljeni se trudimo, da ustvarimo duhovni kontakt s tem prečudovitim svetom«, pripoveduje likovni umetnik Jože Pohlen, ki danes živi v Strunjanu, o lepotah Pirana in njegovih ljudeh.

Barve hiš odslikavajo cerkvene fasade in poslikave dvoran v palačah (Tartinijeva hiša, Tartinijevo gledališče, palača Apollonio, palača Trevisini...). Sredozemski človek ima na pročelju svoje hiše vsaj en skromen spomin na lepoto barve. Odenke barv so menjavali vsakih 20 do 50 let. Na pročeljih hiš so vidni številni sloji razpadajočih barv, ki rišejo podobe.

Današnji Pirančani odkrivajo to lepoto. V njih raste zavest, da so za zaklad v svojih rokah odgovorni predvsem sami.

Nada Kozina

V Piranu lahko obraz in človekovo telo razberemo v dekoracijah portalov in oken in tudi dimnikih na strehi. Ti elementi so kot notni zapisi, v katerih glasbeniki zapišejo svoje melodije.

na Prešernovem nabrežju v Piranu

Tel.: 05/674-71-01,
674-71-02, 674-71-22,
Fax: 05/674-71-00

Restavracija Pavel Piran sodi med redka gostišča, v katera se radi vračajo mnogi gostje. Slovijo po izredno dobro pripravljenih darovih morja. Sicer pa vam iz bogate mednarodne kuhinje ponujajo: ribe, rakovice, jastoge, raroge, školjke, škampov cocktail, ribjo rižoto, tartufe, livadski biftek, specialitete na žaru. Odlična odprta in buteljčna vina.

Za obisk se priporočajo.

TAKO SMO ŽIVELI...

Pod tem naslovom zapisujemo spomine starih Pirančanov, prebivalcev vasi in priseljencev. Radi bi namreč spoznali zgodovino, kot jo vidijo in doživljajo ljudje sami skozi svoje osebne izkušnje... in se od njih učili. K sodelovanju ste povabljeni prav vsi.

Že v lanskem letu smo v nekaj nadaljevanjih objavili spomine zdaj žal pokojne Pirančanke, gospe **Elsie Koncilija**, ki je naši sodelavki **Špeli Pahor** pred leti pripovedovala, kako so v Piranu živeli v njeni mladosti, ko je bilo mesto naseljeno še s pretežno italijansko govorečim prebivalstvom. **Špela Pahor** si je njene spomine – kako so se oblačili, od česa so živeli, kakšno je bilo družabno življenje itd. –, ki so jih bralci sprejeli z velikim zanimanjem, skrbno zapisala. Zato smo se odločili za objavo nadaljevanja pogovora z gospo **Koncilija**.

Vedno v korak z modo, tudi s pomočjo starih »dek«

»Piran je vedno gravitiral na Trst. Spomnim se, da smo veliko hodili v Trst. Nikdar ni bilo nobenih razlik med nami in Tržačankami. Na primer, Tržačanke so bile vedno zelo dobro, okusno oblečene. Imajo en tak poseben način... Kasneje sem veliko potovala, a nikjer nisem videla tako oblečenih žensk. Pirančanke pa so bile prav takšne kot one! Ko so recimo prišli mornarji v Piran, se niso mogli navedat teh punc, saj so bile oblečene kot grofice! Pa niso toliko kupovale, pridne roke so imele!« Seveda ni bilo vselej denarja za novo blago, imele pa so na voljo stare odeje: »In kaj so znale te ženske narediti iz starih dek! Kakšne kostime! Kakšne plašče! Moj plašč je naredila moja mama skupaj z mojo botro. Bil je v eni taki posebni niansi... seveda, ker je bil narejen iz od sonca obledele deke! In kako sta znali onidve to skupaj spraviti, s takimi pletami, tako da se je to skrilo, enakomerno, na enak način! Še zdaj bi ga rada imela, takega, tako lepo narejenega!«

Ženske so bile doma in so se ukvarjale z vzgojo otrok, z gospodinjstvom, ročnimi deli. Bile so zelo delavne: »Vstajale so ob peti uri, skoraj vse. To ni bilo nič posebnega, ob peti uri vstajati. Tista, ki je spala do osmih, to je bila ena taka sramota, do osmih! Ko so spravile hišo v red in vse postorile, so šivale. « Kaj pa obutev, jo vprašam in že pripoveduje: »Pirančanke so nosile čevljičke na pas, mokasinke. Samo kmetice so nosile čevlje z vezalkami! Prve mokasinke, rjave, sem imela pri 14. letih. Pozimi smo otroci imeli čevlje, ne iz grobega usnja, iz kozlička, di capretto! Z mucko okrog gležnjev. Vsi smo pozimi nosili dokolenke in pumparice in kazali gola

kolena. Mojega brata pa je mama oblačila v dolge hlačne nogavice in kratke hlače. Ker se nihče ni tako oblačil, smo se stalno kregali. Brez kape in šala ni šlo. Ko je bila burja, smo se pokrili s kapo čez ušesa in potegnili šal

do oči. Večji mraz je bil, večja burja kot zdaj. Pozimi smo nosili zimske, spomladi pa spomladanske plašče. Za Veliko noč smo plašče slekli in že imeli lahko obleko, »vestito in vita«. Ampak takrat je bilo drugače, bil je nek prehod med letnimi časi. Zdaj je naenkrat ali mrz ali vroče. Nosili smo kratke nogavice. To je bilo tipično, kot uniforma, vsi smo to nosili. Starejši so mogoče imeli kostime in tako naprej.«

Poleti za mularijo kopanje s »šlaufi« od avta ali kamiona, bučami...

Kaj pa poletja, kako ste jih preživljali, sem še naprej radovedna in že gospa **Elsa** s svojim zvonkim, veselim glasom nadaljuje: »Otroci se zjutraj nismo kopali. Popoldan, po tretji uri, smo pa šli. Najprej smo jedli, potem smo šli spat, ob treh je šla pa vsa mularija sama na kopanje. Imeli smo šlaufe od kamiona ali od avta. Vedno smo se najprej ustavili na trgu, kjer je danes lekarna, pri gospodu **Petronio**, ki je popravljaval kolesa. Imel je odprto nalašč za to, da nam je napihnil te obroče. Extra za nas je imel vedno odprto! Ker je toliko otrok hodilo na kopanje. Ali pa smo imeli kose plute vezane v obroč, kot

nekak rešilni pas. Imeli smo tudi velike buče. Dali smo jih pod pazduho in plavali. Vse to so nam starši naredili doma. Vse je bilo bolj po domače. Smo pa hitro splavali. Moj brat se je naučil plavati pri štirih letih. Še zdaj se spomnim, bilo je na obali, kjer so stopnice za v morje. Ljudje so poklicali mojo mamo, naj pride pogledat otroka, kako plava! Doma niso niti vedeli. Takoj je splaval. Tisto leto smo se zabavali tako, da so si večji otroci, stari 16, 17 let, manjše otroke podajali kot žogo. So jih kar metali. Moj brat je bil primeren za to igro, ker je bil suh in majhen. In brez strahu. To so se igrali še pa še.«

Kakšne so bile kopalke, hočem vedeti. »Kopalke so bile štrikane doma, iz volne. Ko so bile mokre, so se razširile in smo jih vlekli gor. Moja mama je imela za na kopanje kot eno črno kombinežo, z belimi štrikci za okras, temu smo rekli pasa **Maria**, pa spodnje hlače, bolj dolge, črne. Tudi mojega očeta se spomnim. Bili smo v Fiesi, tja smo se hodili kopat. On je v kinu takoj zaspal in na kopanju tudi. (V kinu ga nismo nikoli marali. Smo ga vedno dale z mamo na sredino in smo ga rukale. Ma ne samo naš, veliko jih je v kinu kar spalo! Ponavadi so vrteli tragedije, drame... ta pa drnjoha. Sramota!) No, smo šli na kopanje. Od pamtiveka so bile te kopalke črne. Spodaj so bili čisto beli, le v roke, vrat in obraz so bili zagoreli. Oče je imel luknjico v kopalhah in je bil spodaj zagorel. Tudi mornarji so bili tako oblečeni. Bogatejši so pa vzeli s sabo na kopanje senčnik, ombrelino.«

Pomladno igranje na Mogoronu

Se spomnite, kako ste otroci preživljali čas, sprašujem in že nadaljuje: »Kot majhni otroci, kakšne zabave smo imeli? Krst za novo punčko. In to s kuharijo. Naša mama je imela potrpljenje z nami. Take majhne pogačice in take stvari sem že znala speči, kakor je ratalo je ratalo. In tako sem pekla tudi za krst za mojo novo punčko. Z mano je bila moja prijateljica in potem smo šli še na izlet. In sicer kam? S tramvajem do Scambio, do Petrola. Tam je bil travnik, pobirali smo marjetice, pojedli malico in šli nazaj. Ona je izgubila denar. Vseeno smo šli na tramvaj, smo rekli, bomo videli, kaj bo. Slučajno je bil tam en gospod in nam je plačal vozovnico... Igrali smo se poroko, obhajilo... vsi otroci. V spomladanskem času je bilo na Riva Nova polno otrok. Po skalah smo se igrali hišico. Smo kuhale... med skalami. To je bilo toliko

tega. Pozneje smo šli gor na Mogoron, tja smo šli šivat. Šli smo s pručko. Imeli smo ruto, ker je prvo sonce, marčevsko, nezdravo. Šle so tudi mame. Šle smo bolj punce, tudi malo starejše. Ma cela kompanija nas je bila, toliko, da nisi imel prostora, si moral pohitet za dobit prostor! Šli smo gor po stopničkah, tam je stanoval zobozdravnik Salvetti, tam nad cesto, kjer se gre za gospo Kandusovo. Tisto se je imenoval Mogoron.«

Ljudje so bili predvsem družabni in z malim so se veselili«, se je spominjala gospa Elsa. »Otroci so se veliko igrali. Te otroške igre, kaj naredijo? Da se družiš in da imaš družbo tudi pozneje. Tudi plesat smo šli v skupinah. Takrat je bila navada, da so bili starši zraven. Pa ne, da bi te morili, sploh ne! Gledali so zaradi veselja! Tam so bili še drugi starši, pa so klepetali in se veselili tudi oni. Se spomnim, enkrat za pusta... Pet ali šest punc je prišlo k nam. Do polnoči smo plesali v teatru. Potem smo šli domov jest, ob njih ponoči smo šli nazaj in smo ostali do štirih. S starši, seveda. Tudi oni so se veselili. Bilo je skromno, dovolj je bilo, da je bila ena fisarmonika, pa kakšna trombeta in boben, pa je bil ples... Tudi Novo leto smo praznovali na veliko. Šli smo ven, nismo ostali doma. V teatru je bil veglione

za vse. Bogatejši so šli mogoče v Portorož ali v Trst... Mi, ljudstvo, smo pa vsi drveli v teater. To je bilo vsepovsod polno. Ni bilo, da bi kdo rekel, ne morem it nikamor, ker nimam družbe. Tega skoraj ni bilo. Zdaj ni nikjer več tako. Veliko je spremenila televizija. Se ti kar ne ljubi... Me, punce na primer, smo hodile v šolo... Pri dvanajstih letih, ko smo postajale gospodičnice in smo že malo koketirale, smo doma postorile svoje delo in šle na sprehod. Po rivi gor, po rivi dol... Tam smo bili vsi. To si se tisočkrat ustavil, govoril..., prekrasno. Boljšega ni. To je sploh najlepše. Ker nikoli se ne čutiš, da si sam. Nikoli. Riva je bila... - kot da si povabljen kamorkoli.«

»Piran je bil kot ena velika, velikanska

družina. Vsi smo vedeli nekaj od vsakega. Vse se je vedelo: ta je tak, ta je to, ta je ono. Opravljali smo veliko. Ljudje so se strašno kregali, ne bi ti dali niti kozarca vode, če pa je bilo kaj narobe, so pa držali skupaj. To so Pirančani, še zdaj, ko so proč. Bolj kot Izolani ali Koprčani.«

Povojno obdobje

Kaj pa po vojni, želim vedeti in ona zamišljeno nadaljuje: »Po vojni je bila velika sprememba. Vsi so zbežali. Naenkrat je bil Piran prazen. Vsak, ki je prišel na novo, se je spraševal: »Kako, kam?« Ni bilo nič. Niti trgovin, vse se je zapiralo, gostilne... No, ribarnica je ostala... V italijanski šoli je bila prva menza, brezplačna. Moja mama je tam kuhala, zastonj. So kar odprli, dali na en vogal in začeli kuhat. Ni bilo nikjer za jest. Največji šok za mene je bil po vojni... Nisi razumel, da ni vse v tem, kako si oblečen, ampak kaj imaš v glavi. Prihajali so vsi ti ljudje, revni, bogve od kod in kaj vse so prestali... Ker v Piranu med vojno ni bilo tako hudo - seveda, štrudel smo delali brez maščobe, ampak to je bilo vse nič proti tistemu, kar so prestali ti ljudje...«

(Po pripovedovanju Else Koncilja zapisala Špela Pahor)

UNID d.o.o. Piran

- mladinski servis
- Internet storitve, web design

Župančičeva 14, 6330 Piran

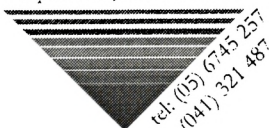
tel./fax 05 / 673-15-21

<http://www.klub-mp.si>

Email: servis@klub-mp.si

Kozmetika Jana Novak s.p.

Lepa cesta 1, 6320 Portorož

tel: (05) 6745 257
(041) 321 487

Nega in ultrazvočna terapija obraza

Nega telesa

Ultrazvok in vakum terapija telesa

Elektro stimulacija obraza in telesa

Depilacija

Manikura

Pedikura

Refleksna masaža

Tui-na masaža

Solarij

Infrardeča savna

ZAMISLI

• Samo sreča je zdrava za telo, žalost pa nam razvija duha.

(Proust)

ISKRICA

Če človek ne upravlja s politiko, bo politika upravljala s človekom

(Miran Lipovec)

Portorožan št. 2, september 2004 Replika na odgovor Gustava Guzeja v Pismih bralcev

Pred kratkim me je osupnila izjava nekega strokovnjaka, ki je kot najhujšo odvisnost opredelil zasvojenost z ideologijo. Po odgovoru Gustava Guzeja mojemu pisanju o Portorožanu v letošnji prvi številki pa sem se prepričala, da bo ta trditev kar držala. S stisnjenimi zobmi – če seveda nisi iz njegovega ideološkega tabora – ti Guzej sicer priznava nekatere zasluge in celo sposobnosti, hkrati pa te že kamenja s svojimi v nedogled ponovljenimi floskulami (v stilu tisočkrat izrečena neresnica, bo nazadnje obveljala za resnico) kot denimo tisto, da Portorožanu »nekateri očitajo elemente družinskega časopisa«. Ti anonimni »nekateri« pa seveda niso nihče drug kot on sam z nekaj svojimi poslednjimi bojevniki (pri čemer ne pojasni, zakaj naj bi bila »družinskost« nekaj negativnega, razen če se mu ne toži po časih, ko so v imenu zveličavne ideologije člani družine vzpodbujali k ovajanju drug drugega). Kajpak z zvrhano dozo posmehljivosti, mi Guzej natrese celo nekaj komplimentov, katerih pa mu žal, ob vsej dobri volji in spoštljivosti do njegovih belih las, ne morem vrniti. Na moje veliko začudenje je namreč njegovo novinarstvo zame postalo predvsem vzor, kakšno dobro novinarstvo, ne sme biti. Zanj je katerikoli argument ali dokaz, ki pač ne izhaja iz njegovega ideološkega tabora, bob ob steno, sol v morje. Do onemoglosti bo opravičeval in zagovarjal kateregakoli bedaka, če je le na njegovi liniji. »Vsakomur pač ni vredno prisluhnuti«, s temi besedami slavnega Sokrata bi bilo gotovo najbolje zaključiti brezupen dialog z lokalnim ideologom encien režima, vendar je nujno – v imenu dejstev – navesti še kaj, čeprav se zavedam, da je potrpežljivost bralcev na hudi preizkušnji.

Seveda ne zanikam, da bi mojega spomina včasih ne načentjal »emšo«, prav zaradi tega pa si ne bi upala tako lahkotno - kar počenja Guzej - kogarkoli obdolžiti luknjičavosti spomina. Jej, jej, tudi njegov ni namreč več tako trden, razen če se mu ni namerno zapisala neresnica (ali - manj elegantno rečeno - običajna laž), ko pravi, da je »v tistih, zdaj že odmaknjenih časih, občina Piran krajevni skupnosti Portorož odobrila denar za dve administrativni mesti, da bi bili kos dodatnim nalogam za redno izhajanje glasila portoroških krajanov«. Ni je večje laži od te, kajti zgodilo se je ravno nasprotno: ne dolgo po začetku izhajanja Portorožana je občina Piran KS Portorož znižala višino letne dotacije iz občinskega proračuna (odobrila ji je zgolj bruto plačo tajnika in minimalne stroške

za delovanje krajevne samouprave, v zadnjih letih pa še nekaj strogo namenskih sredstev za vzdrževanje prostorov). Pri dodeljevanju finančnih sredstev krajevnim skupnostim je piranska občina, navkljub negodovanju in večletnemu protestiranju vodstev predvsem urbanih krajevnih skupnostih, uvedla – uravnalovko (vsem krajevnim skupnostim, bodisi s sto ali sedem tisoč prebivalci, naj bo strnjeno ali razpršeno naselje, z veliko ali nič gospodarstva, skratka brez vsakršnih kriterijev, tako rekoč na pamet, daje enako vsoto finančnih sredstev), s čemer je še bolj okrnila pomen in moč neposredne lokalne samouprave. Če se je torej hotel ohraniti, se je Portorožan moral samofinancirati, kajti KS Portorož sama preprosto nikoli ni imela dovolj denarja, da bi krila stroške njegovega izhajanja! Portorožan pa je lahko izhajal predvsem zaradi dolgoletnega brezplačnega dela vseh – številnih - sodelavcev Portorožana (tudi mojega, da ne bo nespornost, kar hoče seveda Guzej nesramno zanikati). Vsak tolar, vsak najmanjši prostovoljni prispevek, je bil vselej skrbno zabeležen in je romal v blagajno KS Portorož, nad katero je imel kadarkoli pregled tako Svet KS Portorož, kot občina Piran (ki vodi tudi računovodstvo krajevnih skupnosti) ali občinski nadzorni svet, kateri je ob vsakem pregledu (tudi letošnjem v aprilu mesecu) pohvalil vzorno poslovanje Portorožana). Vsega tega seveda ne navajamo zaradi Guzeja, kajti on bo še naprej gonil svojo (naj kot značilen primer njegovih obtožb na račun Portorožana navedemo sledeči absurden preblik: »izmikanje odgovornosti za sicer dobro opravljeno delo«, kar kaže, da bi nas linčal tudi (ali predvsem zato), ker smo delo dobro opravljali! – bog se nas usmili take sprevržene misli), ampak zaradi tistih bralk in bralcev, ki so Portorožana vzeli za svojega in jim ostaja nedoumljivo, zakaj smo nazadnje, konec prejšnjega leta, vrgli puško v koruzo. Ko pač naletiš na tako neizmerno primitivnost, ki tepta vse, kar je drugačno in česar ne razume, obupaš.

Ne bi nadaljevala z utrujanjem bralcev, a vendar ne morem mimo Guzejevega plastičnega opisa, kako smo se - on sam, Mitja Jančar in podpisana – nekoč davno odpravljali k Misleju v Izolo, kjer izdaja Mandrač, a nikoli tja prispeli (od družboslovno podkovanega človeka bi sicer pričakovali kaj več analitičnega pristopa od golega faktografskega nizanja dogodkov). No, pa naj Guzeju končno razkrijem neizmerno tajno, za katero nisem slutila, da ga muči že več kot desetletje: z Mitjo sva si enostavno premislila, ker sva nazadnje spoznala, kam pes taci moli, da bi namreč Portorožan odromal izpod okrilja krajevne skupnosti Portorož v privatne roke. Najočitnejši dokaz Guzejevega prizade-

vanja privatizirati Portorožana je, da je, potem ko mu je spodletelo, s takrat invalidsko upokojenim Francem Kranjcem (mimogrede – tega je pripeljal Guzej, češ da naj bi zbiral reklame za Portorožana, za kar naj bi bil – od vseh sodelavcev edini (!) – honoriran) ustanovil Primorski utrip, kjer je bil nekaj časa, dokler se ljubezen s Kranjcem ni skalila, celo urednik. In kaj drugega neki je ta časopis kot zaseben! Seveda Guzej, ki tako rad opleta z visoko donečo besedo etika, o tej plati resnice ne črha besede, še manj o netransparentnosti pretakanja občinskega denarja k zasebnemu časopisu, da ne omenjamo njegove »družinskosti« ali da je to tako rekoč časopis brez sodelavcev, »one man band«. Ah, etika lahko potrpi, če gre za »našo stvar«, mar ne?!

Livija Sikur Zorman

Odgovor na pisanje Dragice Mekiš

Ko se je ena od Portorožanovk zelo potrudila in do konca prebrala dolgovezni odgovor Dragice Mekiš na moj sestavek o Portorožanu v letošnji julijski številki, me je začudena nad njeno zadnjo izjavo - »javno izjavljam, da prepovedujem uporabo mojega imena v Portorožanu ali drugih javnih medijih izpod peresa kateregakoli samooklicanega Portorožanovca v sedanjem uredništvu« - spraševala, če to lahko zares naredi. Seveda lahko! Lahko se celo javno okliče za Napoleona ali svetnico, mater Terezijo, lahko prepove demokracijo, ali napove konec sveta - vprašanje je le, ali jo bodo ljudje jemali resno. Ops, javno sem uporabila velecenjeno ime Dragice Mekiš. In kaj zdaj? Me bo tožila, zradirala (»skenslala«, če uporabim današnji računalniški žargon), me poslala na Goli otok, če bi še deloval ali kaj!? Kako naj se enakovredno pogovarjaš z nekom, ki se obnaša kot absolutistični vladar – in to nerazsvetljeni, da bo distinkcija jasna (samo pomislite, kako funkcionira takšen nekdo, ko nenadoma postane »Nekdo« v obliki predsednika krajevnega sveta in ko dobi v roke, kolikor je za nohtom črnega oblasti!)? Vsakršen dialog je bil in je nemogoč! Tistim, ki povedo, kar ji ni všeč, bi Mekiševa preprosto – če bi ji bilo dano – zaprla usta. Kakorkoli! Tudi tako, da bi prepovedala današnjo demokracijo (ki jo ona spravi v navednice, saj po njenem omogoča preveč, celo to da so Njo odstavili in da se javno pove svoje mnenje; kako drugače kot je bilo v njenih dobrih, starih časih!). In to celo – konec demokracije namreč - nedvoumno napove: »večno pa tako ne bo šlo«! Tako, zdaj pa imamo: napoved nove revolucije, ki bo pometla z nami, zagovorniki sedanje demokracije in napoved restavracije diktature avantgarde, ki ve, ☹

Juriju Mikyški v spomin

Z globoko žalostjo v srcih se spominjamo svojega sokrajana Jurija Mikyške, umrlega 26. maja 2004. Bil je aktiven borec za tak Portorož, kakršnega zahtevata dober okus in kulturnost njegovega prebivalstva. Njegovo visoko strokovno znanje mu je omogočalo, da je hitro in zanesljivo ocenil, kaj je v redu v načrtih za posege v prostor in kaj ne. Njegova stališča so bila velikokrat osnova za stališča Sveta krajevne skupnosti. Bil je svetovljan že po rojstvu in še bolj po življenjski poti. Rodil se je 29. novembra 1920 v Sarajevu, kamor so njegovi starši prišli v času Avstroogrske iz Češke. Njegov oče je tam ustanovil Severozahodno banko Herceg-Bosne. Ko je bil Jurij star tri leta, se je cela družina preselila v Ljubljano. Oče je »s seboj vzel« tudi banko, ki jo je s sodelavci reorganiziral in jo preimenoval v Banko Slavijo. Na njegovo iniciativo je Banka zgradila znano palačo, v kateri so se po koncu druge svetovne vojne naselila ministrstva za notranje zadeve. Palačo Ljubljancani še vedno imenujejo Slavija. V tej palači je Jurij odraščal. V Ljubljani je končal vse šole, od osnovne do diplome na fakulteti za gradbeništvo Univerze v Ljubljani.

Ker je bil po rojstvu tudi češki državljan, je moral po končanem študiju služiti vojsko na Češko. Ko je vojsko odslužil, so mu ponudili službo v Škodovih zavodih, ki so bili in so še svetovno znana in cenjena tovarna. V gradbenem oddelku je bil sedemnajst let referent. Že takrat je veliko potoval po svetu in sodeloval pri projektih in oddajah gradbenih del. Leta 1947 se je v Ljubljani poročil s **Tatjano Kerda**. V Pragi sta se jima rodila dva otroka. Jurij se je

vedno čutil Slovenca in srce ga je vlekle v Slovenijo. Dobil je službo v IBT (Industrijski biro Trbovlje), ki je imel visoko razvito projektivno dejavnost po vsem svetu. Tako je Jurij projektiral ceste, mostove, letališča. Bil je zapažen kot inženir in kot gospodarstvenik, ki se je moral in tudi znal vedno tudi trdo pogajati pri sklepanju poslov. Znal je odlično angleško in nemško (da o češčini, srbohrvaščini in drugih jezikih ne govorimo). V okviru pomoči nerazvitim deželam je potoval tudi v *Afriko*, *Nigerijo* (bil je v vladni službi v visokem ministrskem rangu), kjer je projektiral je ceste, mostove, letališča in posodobil pristanišče v *Lagosu*, tedanjem glavnem mestu. Ko se je Nigerija,

ki je zelo bogata država, odločila za novo glavno mesto – imenuje se *Abudža* - v notranjosti države, je **Jurij Mikyška** sodeloval tudi pri projektiranju in gradnji mostov (od 800 pa do 2000 metrov razpona). Pri projektu je sodeloval z angleškimi in nemškimi podjetji. Po osmih letih je zmagalo domotožje in tako sta se z ženo vrnila v Slovenijo.

Jurij je dobil zaželeno službo ob morju. To je bilo delo gradbenega inšpektorja v občini Piran. Naselil se je v Portorožu v hiši, v kateri je živel do smrti in kjer še danes živi njegova družina. Z nami, v Portorožu, je živel delovno in v vseh pogledih družabno. Bil je priljuden, tudi šaljiv človek in zato so ga ljudje imeli radi. Tudi po upokojitvi je bil povsod viden: vsak dan na obveznem sprehodu ob morju, udeleževal se je zborov krajanov, bil član raznih organov v krajevni skupnosti. Pogosto je opozarjal, da je potrebno ljudi vzgajati že od najranejše mladosti in potem še skozi vse življenje, da se obnašajo kulturno in odgovorno. Bil je velik praktik. Ob neki priliki je povedal, kako je treba graditi poti. Ko je še delal v Škodovih zavodih, so na novo zgradili precejšen kompleks. Starejši inženir mu je rekel: »*Ne trasirajmo še! Počakajmo na prvi sneg in kjer bodo ljudje utrlji steze, tam bomo zgradili notranje poti!*« To mu je bilo vodilo: Spoštuj ljudi, delaj s premislekom in vedno misli na posledice. Tak nam bo ostal v spominu... **Gospa Tatjana, hčerki Tanji, snahi Damjani in vnukom izrekamo globoko sožalje.**

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI PORTOROŽ

MI MED SEBOJ

* Lucijski invalidi na vozičkih se iskreno zahvaljujejo **Aleksandru Vučku** iz Lucije za sponzoriranje ureditve klančine (rampe) nasproti TPC-ja.

* Čistilnica in pozantemerija Mare v Lucijski športni dvorani praznuje desetletnico uspešnega poslovanja. Začelo se je leta 1994 s kemično čistilnico, pozneje pa so svojo ponudbo obogatili z pestro izbiro pozantemerije (šiviljske potrebščine in šiviljska popravila) ter raznovrstnih nogavic. Na sliki zaposlene v čistilnici: **Elida, Ljubica, Petra, Snežka** in **Lili**.

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI:

Marija Petrinja 2.000 tolarjev, **Jožica Černič** 5.000 tolarjev, družina **Škraban** 3.000 tolarjev, **Srednja pomorska šola** 10.000 tolarjev, **Ilonka Hajnal** 2.000 tolarjev, **Lado Černe** 3.000 tolarjev, **Vrtec Mornarček Piran** 10.000 tolarjev, **Društvo invalidov Portorož** 10.000 tolarjev, **Bitermo d.o.o.** 20.000 tolarjev, **Darinka Arko** 5.000 tolarjev, **gospa** iz Pirana 5.000 tolarjev, **gospod** iz Portoroža 5.000 tolarjev, **družina** s Kopske ceste 5.000 tolarjev, **Zlato sidro d.o.o.** Portorož 10.000 tolarjev.

Za Portorožana lahko prispevate osebno v tajništvu krajevne skupnosti Portorož (Obala 16, I.nadstr.) ali po položnici na transakcijski račun **KS Portorož pri UJP - Urad Koper, št. 01290-6450836431**, s pripisom »Za Portorožana«. Zahvaljujemo se vsem, ki se odločite prispevati za Portorožana.

SOŽALJA

*Umril je **Ivan RADOSLAV** iz Vilfanove ulice v Portorožu. Kot priznanežnega človeka in ožjega župnijskega sodelavca ga bomo ohranili v lepem spominu. Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje: Župnijski pastoralni svet Portorož in Svet KS Portorož.

* Ob smrti **Jugoslave SOTOŠEK** z Lepe ceste v Portorožu svojem izrekamo iskreno sožalje. Svet krajevne skupnosti Portorož.

Spektakel

na plaži Portorož

Centralna plaža Portorož

sobota

25.09.04

15⁰⁰ - 22⁰⁰

Memories Band

Vlado Kalember

Funky Tina

Peter Januš

Hipnotic

León

Mike

Dj. Goran

Godba na pihala

Železniki

nedelja

26.09.04

14⁰⁰ - 22⁰⁰

Malibu Band

Ivana Brkič

Sandi

Frank Nova

Magnetic

Klea

Kapunjera

Dj. Goran

Godba na pihala

Železniki